LRKSA OFICIALIS ORGANAS, KATALIKIŠKAI TAUTIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS
Prenumerata metams $2.00, pusmečiui $1.00
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Telefonas Wilkes-Barre 3-4711

GARSAS

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA OFFICIAL PUBLICATION
Advertising Rates on Application
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Phone: Wilkes-Barre 3-4711

Entered as Second Class Matter January 16, 1930, at Post Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1919

No. 38. KETVIRTADIENIS, RUGSĖJO-SEPT. 20, 1945 VOL.-METAI XXIX

DIENOS KLAUSIMAI IR DAR ŠIS TAS

Generolas MacArthur davė suprasti japonams, kad jie yra sumušti ir kad jie dar neturi teisės įeit į civilizuotų tautų skaičių. Teroristinės ir militarės organizacijos likviduojamos. Imperatorius Hirohito ir jo nauji ministeriai stengiasi įtikinti amerikiečius ir kitus alijantus, kad Japonija eis naujais taikingais keliais. Naujas premjeras Higashi-Kuni prašo amerikiečių užmiršti Perlų uosto įvykį, o japonai iš savo pusės užmiršią amerikiečių lėktuvų padarytus sunaikinimus, ypatingai atominių bombų padarytus. Iš kitos pusės aukšti U. S. aficieriai ir eiliniai kariai išlaisvinti iš japonų kalėjimų ir koncentracijų stovyklų vaizduoja baisius pergyvenimus, baisius kankinimus ir žudymus. Jų raportai ilgai neleis nurimti viešai opinijai, o vyriausybę ir diplomatus paskatins budėti, kad aziatiškoji bestija neatsigriebtų ir vėl neįtrauktų į kruviną kovą.

Penkių didžiųjų valstybių užsienio reikalų ministeriai sutarė atimt iš Italijos visas prieš šį karą jos valdžioje buvusias kolonijas ir padėti jas po tarptautine globa. Sprendžiant taikos sutartį su Italija, konferencija sutarė pakviesti sovietinės Ukrainos ir sovietinės Gudijos atstovus išreikšti savo pažiūras. Tai dar vienas tūptelėjimas prieš Maskvos diktatorių ir žiupsnelis tabako į jo ir taip perstipriai rūkstančią pypkę.

Amerikos Lietuvių Taryba paskelbė visuotiną Amerikos Lietuvių Kongresą, kuris įvyks lapkričio 29, 30 ir gruodžio 1 dienomis Chicagoje. Laiko yra gražaus pasvarstyti būdus ir priemones, kurie prisidėtų prie sekmingesnės akcijos atkovoti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę. Laikas sukrusti centralinėms organizacijoms ir jų skyriams, draugijoms, klubams išrinkti atstovus į visuotiną kongresą ir paskirti aukų tai akcijai paremti.

Rugsėjo 30-tą užsibaigs Bendrojo Amerikos Lietuvių Fondo drabužių ir avalynės vajus. Surinkti drabužiai suplauks į centralinį sandėlį, ULRFA, Inc., Warehouse, 101 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., o iš ten plauks į vakarinę Europą, kur randasi Lietuvos žmonės išblokšti iš savo krašto karo audrų ir žiaurių okupantų—nacių ir raudonųjų bolševikų. Tieskime jiems pagalbos ranką.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse, karui pasibaigus, žymiai padidėjo streikai. Vien tik Detroite dėl streikų, daugumoje automobilių industrijose, randasi be darbo apie 80,000 darbininkų.

Prancūzijoje artinasi svarbūs parlamento rinkimai. Komunistai neriasi iš kailio tuose rinkimuose pravesti kuo daugiausia savo atstovų ir išsiųsti iš valdžios gen. De Gaulle, kurio jie stipriai nekenčia, kaip patrioto. Vienok nesnaudžia ir dešinesnės partijos.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS ŠAUKIAMAS CHICAGOJ

Amerikos Lietuvių Taryba nutarė šaukti Visuotiną Amerikos Lietuvių Kongresą šių metų lapkričio 29 ir 30 ir gruodžio pirmą.

Kongreso vieta Congress Hotel Chicagoj.

Tikslai—pareikšti Amerikos lietuvių vieningą nusistatymą, kad Lietuva privalo būti atstatyta kaipo laisva, nepriklausoma ir demokratinė valstybė; padėti Lietuvai apginti savo teises būsimoje Taikos Konferencijoje; subendrinti visų Amerikos lietuvių pastangas dėl demokratinės ir pastovios taikos įsteigimo pasaulyje.

Smulkesni pranešimai netrukus bus paskelbti spaudoje.

Amerikos Lietuvių Taryba

LIETUVOJE PARTIZANAI KOVOJA SU OKUPANTAIS

New York (LAIC).—Lietuvoje kaskart labiau stiprėja pasipriešinimas okupantams. Norėdami paveikti "neištikimus" elementus, bolševikai verčia žymesnius Lietuvos žmones savo vardu skelbti laikraščiuose raginimus, kad jau "laikas susiprasti," kad reikia atiduoti valstybines duokles, eiti į kariškos reikšmės darbus, klausyti šaukimų karinėn apyskaiton, ir tt. Iš tų atsišaukimų matyti, kad priešsovietinė akcija Lietuvoje gana stipri, kad žmonės vengia ir išsisukinėja nuo raudonosios valdžios uždedamų pareigų, vietomis netgi vykdo atvirą sabotažą. Miškuose veikia partizanų būriai, kuriuos komunistų kontroliuojamoji spauda vadina "kenkėjų, plėšikų gaujomis". Okupantai bando juos pažadais prisivilioti, skelbdami, kad "kas yra atsitiktinai ar per suklaidinimą atsidūręs nelegalioj padėty," jei jie patys sugrįš, bus laisvi nuo bausmės ir galės stoti prie savo ankstybesnio darbo.

Šiems viliojimams žmonės netiki.

NACIŲ OKUPACIJOS PADARINIAI LIETUVOJE

New York (LAIC)—Okupacijai besitęsiant, vokiečiai be gailesčio varė iš ūkių lietuvius valstiečius ir grobstė jų turtą. Taip 1942 m. rudenį Marijampolės, Tauragės, Kėdainių ir Vilkaviškio apskrities žemės neteko 2,057 šeimos. Kartu su žeme iš jų paėmė visą judomąjį turtą.

Hitlerinių grobikų šeimininkavimo pasėkoje, nepilnais duomenimis, vien tik 14 Lietuvos apskričių gyvulių ir paukščių skaičius, palyginti su 1940-1941 m. sumažėjo: arklių 136,140, stambių raguočių 565,995, kiaulių 463,340, avių 594,492, vištų 996,000, ančių ir žąsų 424,178.

Prie šių nuostolių reikia pridėti antros karo audros padarinius ir antro, vis tebesitęsiančio bolševikmečio nuostolius.

HIDEKI TOJO SUNKIAI PASIŠOVĖ

Tokio.—Rugsėjo 11-tą savo namuose sunkiai pasišovė buvęs Japonijos premjeras Hideki Tojo.

Jis pasišovė, kai generolo MacArthur įsakymu aficieriai buvo nuvykę jį areštuoti, kaip vieną iš svarbiausių karo kriminalistų.

Tojo kabinetas suplanavo ir įvykdė Perlų uosto ataką, kuri įtraukė Ameriką karan.

Tojo padėtis eina geryn ir labai galimas daiktas, kad jam prisieis stoti prieš alijantų teismą ir atsakyti už savo kriminalus.

Be Tojo, gen. MacArthur įsakė suimti dar 40 įžymių karo kriminalistų, tarp kurių randasi 10 buvusių Tojo kabineto ministerių.

SUNAIKINTAS VILNIAUS VANDENTIEKIS

New York (LAIC)—Šveicarijąpasiekė žinios, kad Vilniuje, karo metu, sunaikintas vandentiekis ir gyventojai vandenį gabenasi iš šulinių ir upių.

Ukrainiečių laikraštis "Amerika" rašo, kad lietuviai nori išsilaisvinti iš bolševikų jungo ir kad ukrainiečiai tam lietuvių laisvės troškimui simpatizuoja.

Komunistinės Spaudos Tvanas Lietuvoje

New York (LAIC) — Sovietų okupuotoje Lietuvoje leidžiami "Tarybų Lietuva" (Kaune), "Tiesa" (Vilniuje) ir rusų kalba "Sovietskaja Litva". Pereitų metų gale pradėta leisti "Komjaunimo Tiesa" ir "Valstiečių Laikraštis."

Be to, išeina visa eilė lokalaus pobūdžio laikraščių, kaip "Tarybinis Rokiškis," "Raudonoji Vėliava" (Šiauliuose), "Panevėžio Tiesa," "Telšiai," "Tarybų Žemaitija," "Už Tėvynę" (Kretingoje), "Trakiečių Žodis," "Tarybinis Žodis," (Biržuose), "Tarybinė Dzūkija," "Tarybinis Kelias" (Kedainiuose) ir tt.

Komentuodami Maskvos užsimojimą—vieną Chicagos profesorių padaryti Lenkijos ambasadoriumi Washingtone, lenkai savo laikrašty "Giwazda Polarna" juokauja, girdi, kas čia tokio, juk lenkai pratę svetimtaučius turėti savo vadais; ir vyriausias vadas Pilsudskis buvęs lietuvis.

Propagandiniai filmai yra veik vienintėlė iš Sovietų Rusijos importuojama prekė. Kino teatrai auga kaip grybai, ypatingai Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje. Vien Lenkijoje šiandien jų priskaitoma apie 300.

(LAIC)

Dublin, Airija.—Rugsėjo 17 d. numirė įžymus artistas tenoras John McCormick, 61 metų amžiaus.

SOVIETŲ RUSIJON VEŽAMŲ LIETUVOS VAIKŲ LIKIMAS

New York (LAIC)—Žinia apie išvežimą 60,000 vaikų iš Baltijos kraštų į Sovietų Sąjungą, visiems padarė gilų įspūdį. Kokia ten bus jų padėtis?

Į tą klausimą, iš dalies, atsako šis faktas: šią vasarą vienas čikagietis buvo nuvykęs į Meksiką ir aplankė lagerį lenkų vaikų, kurie po 1941 m. rusų-lenkų sutarties buvo išleisti iš Rusijos. Tame lageryje dar tebegyvena viena mergaitė, kurios tėvas, motina ir brolis mirė trėmime. Tada ji teturėjo apie 10 metų. Sąlygos buvo tokios, kad jai pačiai teko kasti duobes ir net tėvų kūnus tempti į laidojimo vietą. Kito, toje stovykloje gyvenančio vaiko tėvas mirtinai sušalo kai jie žiemą buvo vežami gyvuliniuose vagonuose. Vienas vaikas raudonųjų prižiūrėtojų buvo taip sumuštas, kad neteko girdėjimo. Kitam kojų kaulai sulaužyti ir jis tik neseniai grįžo iš ligoninės. Taip buvo kankinami vaikai, kada jie neįstengdavo atlikti jiems skirtų darbų, arba buvo verčiami ką daryti pries jų įsitikinimus. Vaikai, daugumoj, gyveno koncentracijos stovyklose ir turėjo iškentėti daug mušimų, pakelti badą ir troškulį.

"TIKIETAS Į SIBIRĄ"

New York (LAIC) — Tokia antrašte "The New Leader", apibudina lenkų ginkluotųjų jėgų karius trėmime, kurie pareiškė norą grįžti į komunistų okupuotą Lenkiją.

Pasirodo, kad išdalintų anketlapių pasekoje, iš 70,000 Škotijoje laikomų lenkų karių apie ketvirtdalis pasisakė norį grįžti į Lenkiją. Iš 17,000 Vakarų Vokietijoje esančių karių truputis daugiau 2%; iš 110,000 Italijoje (II Gen. Anderso korpuso)—apie 10%, ir iš 9,000 esančių Prancūzijoje nuo 4 iki 14%.

Mažiausią nuošimtį parodo lenkų aviacija—vos 1.5%. Lenkų laivyno tokių savanorių atsirado 5%.

Palyginti aukšta tendencija "vykti namon" Škotijoje dislokuotų lenkų karių tarpe aiškinama jų šeimynine padėtimi. Šios grupės šeimos dar vis tebegyvena Lenkijoje (matomai, vakarinėje Lenkijos dalyje).

Anderso korpuso kariai daugumoje paeina iš rytinės Lenkijos. Kaip žinome, jie 1939 metais buvo internuoti Sovietų Rusijoje, o jų šeimos netrukus ir ten pat pat išdeportuotos.

Kiek vėliau, Lenkijos santykiams su Sovietų Rusija "susinormavus", šeimų dalis iš Rusijos buvo evakuota (daugumoje į Artymus Rytus). Vadinasi, šio korpuso šeimų žydinių Lenkijoje šiuo metu kaip ir nėra. Tuo ir aiškinama, kad iš II korpuso vos apie 10% panorėjo gauti "tikietą į Sibirą".

Maskvos Pastangos Patirti Atominės Bombos Paslaptis

New York (LAIC) — ONA spaudos agentūros pranešimu, komunistų kontroliuojamo Varšuvos Universiteto rektorius prof. Pienkowski, greitu laiku rengiasi išvykti į Paryžių kad ten "susikontaktuoti su atominės energijos išnaudojimo srityje dirbančiais mokslininkais."

Kauno Universitetas Per Antrą Bolševikmetį

New York (LAIC)—Maskvos kontroliuojamos spaudos duomenimis, Kauno Valstybiniame Universitete šiuo tarpu mokinasi 1,800 studentų (1941 m. buvo 3,-200). Medicinos fakultete yra 1,-200 studentų, kurių tarpe 77% merginų ir moterų. Paskui seka technikos ir kiti fakultetai.

"Gwiazda Polarna" nepatenkinta, kam LAIC savo biuletenyje primena, kad laimėjimas ties Žalgiriu buvo ne lenkų, o lietuvių . . . O faktas lieka faktu, juk Vytautas buvo vyriausiuoju tų kautynių vadu bei planuotoju.

Rugsėjo 12 d. sukanka 20 metų nuo rašytojo J. Zubricko mirties, kurs spaudos draudimo laikais bendradarbiavo slaptuose lietuvių laikraščiuose, ypač "Apžvalgoje".

Rugsėjo 14 d. sueina 5 metai nuo mirties mokslo popliarizatoriaus ir daugelio vaikams ir jaunimui skirtų knygų autoriaus Pr. Mašioto.

Kalbėdamas apie katalikybę Rytų Europoj, "Przewodnik Katolicki" pažymi, kad 80% Lietuvos gyventojų buvo katalikai.

KARO AUDRŲ PASEKOS LIETUVOJE

Mūsų korespondento žiniomis, per 1941 m. karo operacijas Lietuvoje buvo sunaikinti Alytus, Marijampolė (ypač nukentėjo miesto centras), Vilkaviškis, Tauragė, Raseiniai ir Jonava. Jonavoje nepaliestas liko tik tiltas per Nerį.

Antrai karo bangai Lietuvą užklupus, ir vokiečiams jau besitraukiant, specialių SS sprogdintojų būrių buvo sunaikinti visi fabrikai, visi sunkesni tiltai ir veik visi didesni pastatai, tame skaičiuje pagrindinės mokslo įstaigos, kaip Dotnuvos Žemės Ūkio Akademija, Kauno Universiteto klinikos, Tyrimų Laboratorijos, ir tt. Visiškai sunaikinti Šiauliai, Mažeikiai, Prienai, Šakiai, Jurbarkas, Darsūniškis, Pakuonis, Klaipėda, ir tt.

Sudeginta daugybė ūkių. Kas nebuvo sudeginta karo veiksmų metu, sudegė vėliau, jau vokiečiams iš Lietuvos pasitraukus. Mat vokiečiai, specialiai padegamais sviediniais, ir toliau naikino ūkius iš lėktuvų (LAIC).

KAIP KAS RŪPINASI SAVO TAUTOS BENAMIAIS

New York (LAIC) — Norėdami pagelbėti savo armijos kariams, kurie net penkerius metus išbuvę fronte, negali grįžti į tėvynę, o taipgi norėdami padėti surasti darbą tūkstančiams savo pabėgėlių, lenkai suorganizavo "Polish Traders" bendrovę, kurios centras yra Londone, o skyriai Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Prancūzijoje ir Belgijoje. Ji neturi politinių tikslų, bet veikia biznio pagrindais.

VISI NARIAI IR NARĖS STOKITE LRKSA Į TALKĄ!

NAUJŲ NARIŲ VAJŲ PADARYKIM SEKMINGU VISU ŠIMTU PROCENTŲ

Generalinis LRKSA naujų narių vajus prasidėjo rugsėjo 15, baigsis gruodžio 31, 1945.

Iš 7-tos kuopos, Pittston, Pa., gautas pranešimas (per Vincą Grieštaraitį), kad ten jau prirašyti du nauji nariai. Kuopos organizatoriais yra valdybos nariai—Ignas Leškauskas, Marė Jasaitienė, Vincas Grieštaraitis ir Juozas G. Joneika. 7 kuopa yra viena iš didžiausių, o po šio vajaus, be abejonės, ji bus dar didesnė. Geriausios kloties!

Šis vajus bus pilnai sekmingas, jei visos apskritys visos kuopos ir visi nariai prisidės darbu. Iš pranešimų pasirodo, kad kai kuriose kuopose darbas jau rimtai pradėtas.

Gyvenam fraternalizmo amžy. Apie dešimt milijonų Amerikos žmonių priklauso į tą fraternalistų armiją, kurios vėliavon yra įrašyta materialė ir moralė parama ligos, sužeidimų ir mirimų atvejais.

Amerikoje gyvenančios įvairios tautos turi fraternales organizacijas. Imkime lenkus, slovakus, čekus, bohemus ir kitus. Jų fraternalės organizacijos yra didelės, turtingos.

Turint omeny apie 800,-000 lietuvių gyvenančių Amerikoje, matom, kokia didelė plati dirva yra mūsų Susivienymui. Tik reik darbuotojų, kurie eitų iš pirkčios į pirkčią, iš susirinkimo į susirinkimą, aiškintų Susivienymo tikslus, lietuvių vienybės naudą tautystės, katalikystės ir artimo meilės atžvilgiais.

Susivienymo augimas narių ir turto atžvilgiais priklauso nuo mūsų pačių.

Kiekvienas iš mūsų turi draugų, pažįstamų. Kiekvienas iš mūsų įrašykim į Susivienymą nors po vieną narį, tai mūsų eilės paūgės dvigubai.

Lietuvi, katalike! Jei tau tikrai apeina artimo meilė, kalbink savo brolį tautietį, kad jis apdraustų nelaimėj pats save, savo žmoną, savo šeimyną!

Jei tau apeina lietuvystė, trauk savo tautiečius į krūvą, nes tik stipriai organizuoti į didelį, tvirtą Susivienymą įstengsime išlaikyti lietuvystę.

Jei tau apeina katalikystė, trauk po mūsų vėliava.

VOKIETIJOJE GYVENANTIEJI LIETUVIAI LEIDŽIA LAIKRAŠTĮ

Laikraštis Labai Naudingas, Nes Išblaškyti Lietuviai Susižino Tarp Savęs

Londoną pasiekė Vokietijoje gyvenančių lietuvių laikraštis vardu "Lietuvis." Pirmasis to laikraščio numeris išėjo 16 rugpiūčio 1945 m. Hassendorfe. Redaguoja K. Kemežys. Jis išleistas, pasibaigus pasauliniam karui, pirmąją paliaubų dieną. Skaitomas su didžiu pasigrožėjimu ir jausmu, nes gražiai paruoštas, lietuviškais lūkesčiais ir ašaromis rašytas. Paduoda žinių iš lietuviškų stovyklų: Lubeck'o, Flensburgo, Kiel'o, Kemtono, Ried, Gottingeno. Rašo apie Wuerzburgo Lietuvių Sąjungą. Smulkiai pažymi visą Hassendorfo lietuvių kultūrinę veiklą. Iš Sal. Norkeliūnaitės rašto sužinome, jog toje didelėje lietuvių stovykloje gyveno 600 lietuvių, turi jie pradžios mokyklą, turi gimnaziją su penkiomis klasėmis, ruošia koncertus, vaidinimus, leidžia savo informacijų lapelius, kartu meldžiasi padarytoje koplytėlėje. Jų visų viltis grįžti į Tėvynę laisvą ir nepriklausomą stiprėja ir reikia tikėtis sulauks tos laimingos dienos, kai Sovietų okupantai pasitrauks iš mūsų Tėvų Žemės. Gal visų jautriausioji dalis,—tai savo šeimos narių paieškojimai. Kiekvienas paieškojimas šneka apie tos šeimos pergyvenimus, tragediją: tėvai ieško vaikų, žmonos vyrų, vyrai savo žmonų. Linkime greitu laiku jiems susilieškoti brangiausius savo šeimų žmonės. Linkime "Lietuviui" geriausios kloties.

Lietuvių Sąjunga

Wuerzberge, Vokietijoje, atnaujino veikimą Lietuvių Sąjunga, kurios uždavinys esą globoti visus Vokietijoje esančius lietuvius. Lietuvių Sąjunga išleido pirmąjį "Lietuvių Sąjungos Žinyno" numerį. Iš ten patiriame, jog L. S. vadovybę sudaro kun. Pijus Dambrauskas, dr. Jurgis Krikščiūnas, ekonomistas Stasys Lušys, ekon. Jonas Paplenas, adv. Mykolas Tolišius, Jonas Vilkaitis ir teisininkas Mykolas Židonis. Iš jų spaudos sužinome, kad Lubeck'o apylinkėse yra 6,000 lietuvių, Schleswig Holsteine apie 4,000, karo belaisvių stovyklose iki 6,000 lietuvių. Flensburge ir apylinkėse yra apie 2,000 lietuvių.

Kempten lietuviai birželio mėnesį išleido Alf. Šešplaukio redaguotą "Alguvos Barą." Gottingene gyvena 346 lietuviai.

NUSIŽUDĖ GENEROLAS SHINOTSUKA

Tokyo. — Rugsėjo 17-tą savo namuose nusižudė—kardu persipiaudamas gerklę generolas Yoshio Shinotsuka, buvęs armijos aficierių mokyklos prezidentas, gen. Tojo moksladraugis.

"Amerika-Echo" reiškia pasitenkinimą, kad lietuvių spauda paminėjo jų redaktorės mirtį.

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS
GARSAS
Eina Ketvirtadieniais Redaguoja M. ZUJUS

PRENUMERATOS KAINA:
Pusmet. Am. Valst. metams $2.00, pusei metų $1.00; užsieniuose metams $3.00.
Skelbimų kainos sulig pareikalavimo.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"
Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
United States of America $2.00, Foreign countries $3.00. Single copy 5c.
Advertising rates on application.

"GARSAS"
73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

LRKSA VAJUI PRASIDĖJUS

Vajus, vajus — Susivienymo vajus!

Tas obalsis dabar visur skleidžiamas, jis visų lūpose.

Kad tai nebūtų tik tuščias šūkavimas, turime įsigilinti, kam tas vajus daromas, kokią naudą teikia L. R. K. Susivienymas?

Šiais laikais labiau, negu kuomet, žmogus turi apsidraust sveikatą ir gyvybę. Kuomet tūkstančiai žmonių kiekvieną dieną apleidžia šį pasaulį, tai tik apakėliai gali nepaisyt savo ir kitų likimo. Ypatingai nedovanotiną klaidą daro tie, kurie išstato savo šeimynas į vargo ir skurdo pavojų atsitikime ligos ar mirties nelaimės jų maitintojo globėjo.

Žmonės, kurie blaivai žiūri į gyvenimą, į tas aplinkybes, į nūdienos judėjimą, tie pirma prievole laiko apsidrausti sveikatą ir gyvybę, kad ištikus nelaimei nepasidaryt sunkenybe savo šeimynai, giminėms, visuomenei ir valstybei, kad nereiktų atkišus ranką laukti iš kitų pasigailėjimo ir paramos.

Apsišvietę ir susipratę amerikonai visi apsidraudžia save ir savo šeimynas. Kiekvieno susipratusio lietuvio prievolė priklausyt prie Katalikų Susivienymo ir aiškint jo naudą kitiems savo broliams lietuviams ir patart prisirašyti. Laikas ir mums prisivyti kitas tautas fraternalizmo srityje, o to pasieksime, kai visi mūsų šeimų nariai—nuo vyriausio iki jauniausio—bus fraternalės organizacijos nariais.

Visi atsimenam, kaip karo metu vyriausybė skelbdavo karo laukuose žuvusių ir sužeistų skaičius. Visuomenė skaitydavo ir negalėdavo atsistebėt karo baisiomis pasekmėmis. O kad čia pat namie daugelį kartų daugiau žūsta ir lieka sužeistais ne karo laukuose, ne tranšėjose, tai ramu, tylu, tarsi, nieko ypatingo, nieko baisaus. Pripratom prie to ir visai nesistebim.

Noras kuo greičiau pralobt, prisižert kuo daugiausia dolerių, atėmė atsargumo ir pasigailėjimo jausmus. Laike didžiausių epidemijų nekrisdavo tiek aukų, kiek šiandien krinta ant lygaus kelio, dirbtuvėse, kasyklose. Epidemijoms užkirsti kelią išrasta atatinkamos gyduolės, o nuo sužeidimų ir žudynių nelaimių priemonės nesuranda. Šiandien prisieina dairytis į visas puses, kad dolerio godišius tau neatimtų sveikatos ir gyvybės.

Dėl to susipraskime, kol nevėlu.

Katalikų Susivienyme apsidrauskime patys ir apdrauskime savo vaikus.

MŪSŲ DIENŲ SILPNADVASIAI

Dažnai lietuvių tarpe šiandien veržiasi jų gyveniman Lietuvos nepriklausomybės reikale liūdnas ir labai liūdnas reiškinys. Dažniau vis vienur kitur galima pastebėti net susipratusių ir apšviestų žmonių tarpe vilties nustojimą atgaivinti nepriklausomą Lietuvą.

Mūsų tautos priešai, atsiminkit, seka kiekvieną mūsų žingsnį ir džiaugiasi—trina delnus, kad lietuviai netenka drąsos, numoja ranka kalbant apie Lietuvos reikalus.

Taip, bloga yra, kai mes patys netenkam dvasios, ir vietoj šimteriopai daugiau dirbti, pasiduodam apsnūdimui ir kokiam tai nelemtam likimui.

Prisimena man vienas istorinis įvykis. Kada Lietuvą ir Lenkiją užplūdo švedai, lenkų karalius Jonas Kazimieras pasišalino iš savo valstybės ir pasislėpė kur kitur. Švedų karalius atvykęs į Krokuvos miestą ir vedamas lenkų kunigo kanauninko, kuris vienoj bažnyčioj rodė karalių karstus, švedų karalius pastebėjo kanauninkui:

— Tur būt, jūsų Jonas Kazimieras negrįš?

Kanauninkas šiaip atsakė:

— Deus admirabilis, fortis variabilis (Dievas nuostabus, dalia keitulinga).

Čia ir mes iš tų žodžių galim daug pasimokyti, ir daugiau atsiduoti Dievo Apvaizdai, o dar sunkiau dirbti, kad būtumėm tos Aukščiausios Dievo Apvaizdos verti.

Taigi, šalin iš mūsų tarpo silpnadvasiai. Nenuleiskit rankų, broliai lietuviai. Stokit į darbą, te mato mūsų priešai, kad lietuvis ir karste ilsėdamasis žinos niekšų mūsų tautai padarytas skriaudas, o tos skriaudos šauksis Dievo atkeršymo iš Dangaus.

R. G.

MASKVOS KVISLINGO LIKIMAS

New York (LAIC)—Vietinės lenkų spaudos pranešimu, savo laiku pagarsėjęs lenkų išdavikas ir Maskvos pastumdėlis Z. Berling spėjamai randasi NKVD koncentracijos stovykloje arti Smolensko.

Kaip žinoma, Z. Berling dar tik neperseniai, buvo vienu iš žymesniųjų Maskvinės Lenkijos iniciatorių ir "liaudies kariuomenės" vadų. Tuo tarpu, nėra žinių kas ištiko kitą Maskvos agentą—garsiąją Wandą Wasilewską, sovietinės Ukrainos Užsienių Reikalų komisaro Korniejčuk žmoną.

Miami, Florida. — Rugsėjo 14 dieną Floridą perėjo didelės audros. Nuostolių daug.

Apžvalga

KOKIA IRONIJA!

Savaitraštis "Amerika" rašo:

"Pagal Potsdamo pareiškimą, nugalėtoji Japonija galės naudotis religijos, minties ir žodžio laisve.

"Išskyrus karo nusikaltėlius, pačių japonų niekas neterios ir nepersekios jų salose.

"Taip bus pasielgta su didžiausiu Amerikos priešu.

"Lietuva visą laiką buvo demokratijų pusėje. Šiame kare didžiausias lietuvių tautos troškimas buvo, kad Amerika laimėtų.

"Lietuvių tauta narsia kova prisidėjo susilpninti agresorių ir diktatorių galybę.

"Ką už tai lietuvių tauta šiandien turi?

"Ji yra skaudžioj vergijoj. Ji neturi nei religijos, nei minties, nei žodžio laisvės.

"Jos žmonės yra tremiami iš savo žemės. Jie yra persekiojami ir neturi jokių teisių. Lietuvių tauta laukia laisvės."

KOVA PRIEŠ RAUDONĄJĄ DIKTATŪRĄ

Savaitraštis "Lietuvių Žinios" rašo, kad netrukus pasaulyje pasiliks tik viena raudonoji diktatūra, prieš kurią kovos visi laisvę mylintieji žmonės.

"Visa aukščiausia Rusijos valdžia yra diktatoriaus Stalino rankose. Jis, padedamas kelių milionų viešų ir slaptų policmonų (Rusijoje vadinamų enkavedistų), valdo šalį kaip koks Romos imperijos cezaris.

"Stalino paliepimu bei nutarimų Rusijoje išnyksta iš gyvųjų tarpo tūkstančiai žmonių. 1936 ir 1937 metais Stalino įsakymu buvo iššaudyti arba užkankinti kalėjimuose patys žymiausi Rusijos komunistų partijos vadai, kaip Kamenevas, Bucharinas, Zinovjevas ir kiti. Tais pačiais metais tūkstančiai žymiausių raudonosios armijos kariškių, Stalino įsakymu buvo nugalabinta. Tik prisiminus tuos baisius Rusijoje žmonių žudymus ('čystkas'), suprasime, kokia didelė nelaimė yra tautai pakliūti Rusijos vergijon.

"Beširdžiai mūsų komunistai tyčiojasi iš lietuvių pabėgėlių, prikaišiodami jiems kokius tai nusikaltimus prieš liaudį. Tkrenybėje tie tūkstančiai lietuvių pabėgėlių Europoje paliko savo tėvynę bijodami persekiojimo, trėmimo ir žudynių, kurias vykdo kaimynų kraštuose Stalino policmonai. Rusijos bolševikų žiaurumas ir nesiskaitymas su žmonių laisve ir gyvastimi, šiandien sukėlė prieš rusus visą civilizuotą pasaulį.

"Jeigu rusų diktatūra artimu laiku nepakeis savo politikos ir toliau taip žiauriai persekios Europos žmones, tai atsiskaitymo valanda su bolševikais jau visai netoli.

"Didžiųjų demokratijų vadai jau aiškiai pasisakė, kad jie nepakęs Europoje raudonojo fašizmo, kuris vietomis dar žiauresnis negu Hitlerio rudasis fašizmas. Demokratinių šalių visuomenė tol neišleis ginklo iš rankų, kol neišnyks pasaulyje paskutinė raudonoji diktatūra."

"MASKVA PASTATĖ RAGUS

"Naujienos" rašo:

"Iš Londono praneša, kad penkių užsienio reikalų ministerių konferencijoje komisaras Molotovas padarė griežtą pareiškimą, jogei sovietų delegacija nesutinka leisti konferencijai svarstyti dabartinės Rumunijos valdžios stovio. To pasėkoje, šis klausimas esąs 'išbrauktas' iš dienotvarkės.

"Konferencija svarstysianti tiktai šiuos penkis dalykus: taikos sutartį su Italija ir jos kolonijų pavedimą tarptautinei globai; taikos sutartis su Rumunija, Bulgarija ir Vengrija; taikos sutartį su Suomija; sąjungininkų karo jėgų ištraukimą iš Irano (Persijos); Europos vandens kelių kontrolės planą.

"Dienotvarkė plati ir be Rumunijos valdžios klausimo. Įdomu bus pažiūrėti, kaip konferencija galės ją išsemti, jeigu pačioje pradžioje Stalino delegacija pastatė ragus prieš Amerikos ir Anglijos atstovus."

APIE JAPONŲ ŠYPSENĄ

"Darbininkas" aiškina, dėl ko japonai, pralošę šį karą, vis dėlto įstengia šypsotis.

"Mes manome, ir teisingai, kad atominė bomba pagreitino japonų pasidavimą. Rusai mažybina atominės bombos veikimą ir ko ne visą nuopelną priskaito raudonosios armijos puolimui. Žinoma, bolševikai kitaip jaučia, negu sako, bet jie nejučiomis daug ką atspėja. Japonai baisiai bijo atominės bombos, bet dar daugiau dreba prieš bolševikų įsibrovimą. Jie jaučiasi be galo nusivylę dėl Amerikos laimėjimo ir žeminančios jų išdidumą okupacijos, bet nežiūrint tos nelaimės, jie pajėgia šypsotis, nes visur besiveržiąs bolševizmas sustojo ties jų vartais."

TAVO SOCIAL SECURITY KORTELĖ

Kada darbininkas gauna pirmą darbą, kurį apima Social Security statymas, jis visų pirmiausia turi nueiti į arčiausią Social Security ofisą ir ten išgauti speciolę Social Security Account Number kortelę. Ši kortelė turės numerį ir pagal tą numerį darbininko sąskaita bus laikoma Baltimore.

Kortelės numeris identifikuoja jo sąskaitą. Visą gyvenimą jis privalo turėti tą patį numerį. Jis turi parodyti tą kortelę visiems jo darbdaviams, kad tie darbdaviai galėtų raportuoti jo algas tikru vardu ir numeriu.

Social Security kortelė yra raktas darbininko senatvės ir "survivors" apdraudos sąskaitos su federale valdžia. Jam kortelė bus reikalinga, kada jis prašys apdraudos. Jis privalo labai atsargiai laikyti šią kortelę.

Jeigu pamestų kortelę, jis turi tuoj kreiptis prie arčiausio ofiso ir gauti "duplikatą" vis su tuo pačiu numeriu. Jeigu turi daugiau, negu vieną numerį, turi apie tai pranešti Social Security Board ir laikyti tik vieną. Turint daugiau, negu vieną numerį, gali įvykti visokių nesusipratimų kada jis prašys apdraudos, arba kada jo šeima prašys pagalbos.

FLIS

J. KIEPURA DAINUOJA "KUR BAKUŽĖ"

Garsus lenkų tenoras Jan Kiepura per paskutinius savo koncertus Clevelande ir kitose vietose dainavo lietuvių mėgstamą "Kur bakužė samanota."

Jis dainavo lietuviškai.

Klausytojai dainą sutiko su didžiausiu užsidegimu. *A.*

SVARBI ISTORINĖ DATA

"Vienybė" rašo, kad rugsėjo 2 diena bus svarbi data Amerikos istorijoje. Tą dieną Japonija pasidavė Amerikai ir alijantams formaliai ir pilnai.

"Japonijos pasidavimo ceremonijos, įvykusios Tokio įlankoje, Amerikos karo laive, faktinai buvo saulėtekio imperijos laidotuvių ceremonijos.

"Japonijos militaristai pirma nežinojo, ką reiškia pralaimėti. Japonija, mat, savo dviejų tūkstančių metų istorijoje nebuvo pralaimėjusi nė vieno karo . . . Bet Amerika taip pat nėra pralaimėjusi karo.

"Ir, štai, šioje titaniškoje kovoje laimėjo demokratinė Amerika, kurios vadai svajoja apie visišką karo galimumų pašalinimą.

"Tiesa, po praeito karo taip pat buvo svajojama apie amžiną taiką. Deja, ta taika neilgai tęsėsi.

"Dabar nuo Amerikos priklausys, katruo keliu pasaulis pasuks—į taiką ar į karą."

NATIONAL WAR FUND RAPORTAS

New York (LAIC)—Didžioji Amerikos spauda paskelbė NWF atskaitomybę, kartu paduodama paskyrų fondų apžvalgą. United Lithuanian Relief Fund pozicija pereitiems biudžetiniams metams parodyta $256,500. Naujiems biudžetiniams metams (1945-46) —$600,000. Darant BALF apžvalgą, ir pasiremiant fondo reikalų vedėjo, J. Laučkos duomenimis, raportas tarp kitko sako:

'Iš 250,000 pagalbos reikalaujančių lietuvių, 200,000 randasi Vokietijoje, likusieji Danijoje, Šveidijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje, Ispanijoje, Portugalijoje ir Austrijoje. Keli BALF transportai buvo pasiųsti Lietuvon. Pereitais metais tas buvo atlikta per Russian War Relief. Šiais metais tas bus daroma naudojantis American Red Cross patarnavimu. BALF mano esą pagalba lietuviams bus reikalinga daugeliui metų ateityje. Priimta atitinkama BALF direktorių rezoliucija tęsti pagalbą tuo atveju kai War Fund susilikviduos. Viena iš Raudonojo Kryžiaus pareigų bus nustatyti Lietuvos viensėdžiams restauruoti reikalingą žemės ūkio reikmenų kiekį. Duomenis surinkus, BALF pasistengs reikalingus reikmenis parūpinti kiek tik ištesės."

MŪSŲ SVETURGIMIŲ LIKIMAS

Sveturgimiai mūsų tarpe pamažu nyksta.

Sveturgimiai sudaro mažiau negu 10% mūsų visų gyventojų, bet sudaro penktą dalį visų baltų gyventojų mirimų. Tai 20 metų imigracijos sulaikymo pasekos.

Per tuos 20 metų sveturgimių skaičius šioje šalyje sumažėjo 6% iki mažiau 11,500,000, kuomet baltų vietinių gyventojų skaičius paaugo beveik 3 dalį—iki 107,000,000.

Nuo 1930 m. ikė 1940 m. tik apie 7,000 ateivių atvyko per metus. Tik 1940 m. 264,000 sveturgimių išmirė.

Nėra vilties, kad mūsų šalis atidarys duris imigrantams pet kiek laiko. Ir be tokios atnaujintos imigracijos mūsų sveturgimiai greit išnyks iš amerikoniškos scenos. National Resources Planning Board išskaičiavo, kad be imigracijos, sveturgimiai sudarę mažiau negu 10% mūsų baltų gyventojų 1940 m., nupuls iki 5% 1960 m. ir bus tik 1%—1980 m.

FLIS

Minėdama Radzevičiūtės mirtį "Gwiazda Polarna" pažymėjo, kad ta garsioji autorė, nors ir rašė lenkiškai, bet buvo lietuvė.

RŪBŲ RINKIMAS NUKENTĖJUSIEMS DĖL KARO LIETUVIAMS

Šalpos įstaigos, šalia kasdieninių tiesioginių darbų, nuolat planuoja ir ateities darbus. Jos ieško šalpos reikalingų žmonių, su jais užmezga glaudesnius santykius, jiems gelbsti, tiria būdus, kaip jiems nelaimėj greičiausiai ir geriausiai pagelbėti. Patiria, ko jiems neatidėtinai reikia, tariasi su visomis žinomomis ir galinčiomis pagelbėti įstaigomis.

Ateities svarbesniuose planuose šalpai teikti norima surasti būdus, kaip vieni kitiems galėtų pagelbėti asmeniškai, prie teikiamos organizuotos pagalbos. Iki šiam laikui mėgintieji būdai nebuvo sėkmingi. Dalis siųstosios pagalbos pasiekdavo savo paskirtį už 9-10 mėnesių laiko.

Organizacijos ir asmenims gelbėti žomnės nori ateiti į talką. Pavyzdžiui, kooperatininkai parodo labai daug draugiškumo. Jie, be uždarbio, šalpai galėtų pavesti savo veikiančiąsias įstaigas nelaimingiesiems pagelbėti.

Yra siūlymų išleisti tam tikrus kuponus. Atskiri asmenys Amerikoj tokį kuponą už nustatytą sumą nupirktų ir perduotų šalpos agentūrai, kuri nusiųstų tam asmeniui, kuriam dovana perkama. Gavėjas su tuo kuponu gautų ko reikia iš apylinkės sandėlio.

Patyrę kooperatininkai pirkėjai pigiausia kaina mėgintų supirkti iš viso pasaulio produktu. Pavyzdžiui, šiandien Argentinoj mėsos daugiausia, ji ten pigiausia kaina pardavinėjama. Tokiam Ceylone geriausia arbata pardavinėjama pigiausia kaina. Kanados ir Amerikos kviečiai, rugiai ir kiti produktai labai daug pagelbėtų kooperatyvų sandėliams reikalingiems pagalbos užpildyti.

Gavę kuponus šelpiamieji juos iškeistų į tai, kas jiems reikalinga. Kuponai turėtų savo vertę, pavyzdžiui, svarui mėsos gauti, nežiūrint, ar tas svaras, pinigine verte vertinant, pagal dienos kursą, būtų 10 centų ar $1.00.

Rugsėjo 10 d. Londone praaidėjo 30 valstybių gyvuojančių kooperatyvų atstovų suvažiavimas. Ten svarstoma, kaip šalpai gelbėti. Planų yra daug, įvairių. Aukščiau pažymėtasis numatytas šalpos agentūrų atstovų susirinkime New Yorke. Bet jis gali keistis. Apie tai pranešama, norint visuomenę informuoti, kas nelaimingųjų šelpimu rūpinamasi ir planuojama.

Žmonių gyvenimui būtiniausi daiktai yra maistas, drabužiai, vaistai, butas. Jau visi žino, kad *kam reikia maisto ir drabužių, tai pinigų duoti nėra jokios prasmės ten, kur už tuos pinigus negalima nei nieko nupirkti, nei nėra iš ko pirkti.*

Daiktus daug sunkiau nusiųsti, bet daug lengviau duoti. Duoti galit, kas nuo jūs atlieka, tik ne tą, ką norite jau išmesti . . .

Šiandien neatidėtinai lietuviams reikia: drabužių, avalynės ir patalynės. Ją rinkite patys, prašykite kitų rinkti, organizuokite komitetus iš amerikiečių, kad jie lietuviams gelbėtų, ir viską, kuo greičiausiai siųskite į BALF sandėlį, 101 Grand St., Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŲ BELAISVIŲ PADĖTIS

Tarpe daugelio tūkstančių Lietuvos piliečių, pasitraukusių į užsienį nuo raudonojo rusų teroro, yra dalis lietuvių, kurie prievarta ir apgaule buvo vokiečių sumedžioti ir nuvaryti į vokiečių armijos darbo batalijonus ir priešlėktuvinę apsaugą.

Kas neatsimena, kaip vokiečiai Lietuvoje 1943 ir 1944 metais medžiojo lietuvius—vyrus ir jaunas moteris—tai kryžkelėse, tai mūgėse ir net prie bažnyčių. Neapykantos banga vokiečiams ir slaptai veikusio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto protestai bandė pastoti kelią tam vokiečių barbarizmui. Koks skaičius lietuvių nukentėjo dėl to vokiečių brutalumo, dar nesužinota. Sumedžioti vyrai buvo įvaryti į vokiškas uniformas ir priversti griovius kasti. Dabar tos nekaltos aukos yra belaisvių tarpe drauge su vokiečiais belaisviais. Lietuvių, latvių, estų, lenkų, rusų, čekų, vengrų ir kitų civilių belaisvių padėtis okupuotos Vokietijos stovyklose yra tiesiog tragiška: jie traktuojami alijantų kaipo karo belaisviai, kenčia moralinį skurdą, bet drauge jie dar kenčia fizines kančias dėl vokiečių žvėriškumo—mat, lietuviai, kaip ir kiti, retai kame tėra atskirti nuo vokiečių. Tuo dar jų kančios nesibaigia: ten, kame juos ir skiria nuo vokiečių, vietoje patalpinti į atskiras stovyklas—patalpina drauge su rusais. Vienas tremtinys apibudino belaisvių padėtį, sakydamas: "*Ypatingai traginga būklė karo belaisvių*, kurių vargai kai kuriuose lageriuose prilygsta pragare esančius."

Jiems yra draudžiama susirašyti su giminėmis; jie neprieinami, lyg atskirti nuo pasaulio. Siuntiniai jų vardu nepriimami. Vargas netekusiems tėvynės! Aiškinama, kad būk Alijantai susitarę vienas kitam padėti tremtinius ir belaisvius repatrijuoti. Lengva repatrijuotiems, kurių tėvynė išlaisvinta alijantų pergale, kaip norvegų, danų, olandų, belgų. Bet kaip galima versti grįšti tuos nelaiminguosius, kurių tėvynės alijantų pergalė dar nepasiekė? Tokis alijantų susitarimas negali liesti lietuvių, latvių, estų, nes Lietuva, Latvija ir Estija buvo sovietų pavergtos, sulaužant tarptautinius nuostatus ir galiojančias sutartis.

Lietuva ir kitos Pabalčio valstybės tebesiskaito nepriklausomos, juridiniai imant, ir todėl lietuviams ir jų kaimynams negali būti taikomas Jaltos susitarimo posmas.

Kiek yra žinoma, bent Amerika, Anglija ir Prancūzija yra pasisakiusios, kad jos nesutiks repatrijuoti lietuvius, latvius ir estus prieš jų individualiai pareikštą valią. Faktas, kad ne tik lietuviai, latviai ir estai atsisako būti grąžinami namo, kol jų tėvynės tebėra rusų dominuojamos ir brutališkai valdomos,—bet ir lenkai ir net rusai yra apimti baimės pakliūti į tironišką bolševikų sukurtą baudžiavą.

Pasipiktinusio pasaulio akys dabar nukreiptos į rytus, kame šiaurės milžinas savo imperializmą ir totalitarinę diktatūrą bando pridengti demokratizmo ir Atlanto Čarterio priejuosta. Laikas jau susiprasti, jeigu jam tikrai rūpi būti demokratiškųjų ir civilizuotųjų tautų draugijoje.

L. P.

Rugsėjo 10 d. sulaukė 15 m. nuo mirties kompozitoriaus kun. T. Brazio, kuris pasižymėjo lietuvių liaudies dainų rinkime.

Viena Valanda

(Pabaiga)

. . . Senelės akys ugnimi liepsnoja, jos balsas skamba lyg griaustinis dundėtų . . .—ir jis pramerkia akis.

Už visų langų raitosi padangėj ugnies skaros. Iš slėnio skrenda gūdūs balsai, sumišę su klyksmais ir raudomis, lyg būtų kilęs žemės naikintojų maištas.

— Dega darbininkų kaimas!—pasigirsta kieme prie rūmų skardus vyro balsas, ir Valentas susivokia. Šoka iš patalo ir viena akimirka atsiduria priebutv.

Sumišę tarnai apsėmė kiemą ir žiūri į slėnį, iš kur verčiasi liepsnos, lyg milžinų saujos jas žarstytų iš žemės vidurių į aukštį.

Jis susiduria su virpančių tarnų akimis, su motermis, glaudžiančiomis prie krūtinių verkiančius lėdikius, susiduria su klausančiu senuko prievaizės Argėlos žvilgsniu ir sušunka:

—Greičiau ant arklių! Visi į ugnį!

Šykla visas Skirgaudų dvaras. Visos arklidžių durs atsišauna, stoniniai žvengia, vyrai kūlverčiai pribėgę pasistveria pirmą patekusį ir užšok.

- Skambinkit varpais—kelkit visus pagalbon. mit kibirus! Gaisro pabūklus!—dar pasigirsta ujo Skirgaudo balsas, ir jis pirmas pasileia raitas pakalnėn.

Jau už kaštanų alėjos! Jau už miškelio. Jau kaimas!—Trobelės pleška, lyg žibintuvai suję į eiseną. Upės teka krauju.

Užterėjo liepsna virš upės: tiltas dega. Liepsnų uviai geria upės vandenį.

Raitieji pridundėjo ir vienu metu stabdo klius.

— Paleist į darbą visas valtis!—staiga surinkos Skirgaudas, šoka nuo arklio ir atsiduria paupy. o kranto valtys čiūžteri į upę. Agnios vyrų nkos užgula irklus.

Nors pirmąkart darbininkų kaimas gyveno togaisrą, tačiau ir pirmąkart išgirdo iš rūmų arjančią pagalbą.—Tad šaukiančios burnos užsitrė, raudančios akys išdžiūvo ir visi, atšokę nuo vo degančių trobų, lyg kaimenė be vado, mesi į artėjančius. O kai pagalbos būryje išvydo rmąjį jauną šeimininką, kurio rimbai degindavo pečius, kuriam atjojus darbininkų kaime pasirsdavo moterų klyksmai ir raudojimai,—visų širyse suspindo žiburėlis: argi jis mus gelbėtų?

Valtys atsimušė į krantą, ir dvejetas dešimtų prių vyrų iššoko iš upės.

Pusė kaimo jau buvo liepsnų apimta ir neuvo kur pirma pulti, tačiau jaunasis Skirgaudas greit sumojo:

— Argėla prie Maldeikio trobų. Su juo 10 vyų. Kiti—paskui mane! Stokit eilėn ligi upės. Šiuskit kibirus!

Jis metėsi į kitą kaimo galą ir atsidūrė ties Surgėlos trobomis. Liepsna jau buvo apėmusi visą lūšnelės galą. Bežiūrint jis kopėčiomis užsirito ant stogo, geležinis kablys keletą kartų įsirausė į minkštus šiaudus, pasirodė gegnės, grebėstai—ir ėmė be pertraukos lietis pilni kibirai. Išbaugintos žarijų, degančios plėnelės kilo į aukštį ir virbuliavo nušvitusioj padangėj žėruodamos, yg deginami didžiulių knygų nevertingi lapai, kad ų vietoje būtų surašyti šios nakties įvykiai.

Su viena lūšnele pabaigę, gelbėtojai šoko prie itos. Jų priešaky nepailsdamas, geležies kabliais rsdamas rąstus, pildamas pilnus kibirus—dirbo dirbo paskutinis Skirgaudų giminės herbo paldėtojas, vos 20 su kaupu vasarų jaunikaitis. o lieknas liemuo tą valandą buvo lyg geležies ripiltas, jo garbanos degė ugnies atspindžių šviea, jo akys, lyg agnaus kalnų erelio, draudė šėlti gniai naikintojai.

Auštant gesinimo darbas buvo baigtas, tik kur kur vinguriavo dar dūmai ir mirguliavo padydusi plėnelė. Visus padegėlius Valentas perveldino per upę ir liepė apgyvendint dvare, kol sią kur pritilpt.

Kai laivai perkėlė paskutiniuosius, minioj pagirdo klyksmas. Sušuko Liucina: anapus upės, isai nuošaliai, kur nebebūta jokio gaisro pavojaus, ienu metu šokterėjo liepsna ir apsėmė pasišiausį lūšnelės stogą. Degė Liucinos namai. Ten uvo likęs ir jos susirgęs raišas brolis.

Visų gelbėtojų jėgos buvo išsisėmusios, ir ši uja nelaimė vos beapglobė išgąsčiu jų veidus. kol vyrai vėl atgal paleido valtis ir užgulė klus, jaunojo Skirgaudo lotelis jau skriejo per čią upės sietuvą.

Liucina drebėjo kaip epušės lapelis. Jei ji gatų, bristo perbristų upę ir greičiau pertrauktų lbinčio Valento valtį, kad tik suskubtų išgelbėt vo nelaimingą broliuką. Ji virstų elgeta, kad tik lei tekant dar jį pamatytų gyvųjų tarpe.

Liucina matė, kaip valtis pasiekė krantą, kaip os iššoko Valentas ir puolė lūšnelės linkui. Dujau buvo liepsnų apsiaustos. Pro liepsnų ūžemai lyg išgirdo silpną šauksmą.

— Brolelis žuvo!—ji suriko ir metėsi ant kranlyg norėdama pereiti vandenį, bet tuo tarpu ntė iš dūmų debesies išsinėrusį Valentą, kurs rankų laikė sunkų našulį.

Duplaukusios gi vyrų valtys vėl ėmėsi darir ugnelė palengva pradėjo mažėti, kol paa tik pavargę dūmų kamuoliai sklido ore, lyg dasies beaušančios dienos, kad šią naktį tiego pridarė . . .

Vyrų valtys ėmė grįžt. Palengva irklai taškė apsiblaususį upės paviršių, kuris dar taip neseniai krauju tekėjo. Dabar, lyg veidrody, ėmė jame rodytis apdegę kaimo trobesiai, baltmarškiniai beržai lyg užlūžę iš sielvarto ir nejaukios degėsių krūvos.

Skirgaudų rūmų koplyčioj paliovė skambinti varpais, bet jie dar tebeaidėjo giriose, skardžiuose ir upėse—tolėdami ir nykdami ryto miglelėj . . .

Paskutinė valtis slinko taip ramiai ir taip pavargus, lyg du jos keleiviai grįžtų iš tolimojo krašto, kur nerado nei aukštų pilių, dainose apdainuotų, nei žilų karalių, viską žinančių—grįžtų juodu į savo vargingą žemę, kurią buvo paniekinę, tačiau niekur neradę mielesnės po šia saule...

Kai Valentas išnešė ant kranto raišą Liucinos brolį, visi nelaimingieji puolė prieš išgelbėtoją ant kelių, grobstė jo rankas lyg stebūkladario, bučiavo rūbus, tarytum tik dabar susipratę, kam privalo būt dėkingi.

Jis lengva šypsena apžvelgė suvargusių veidų virtinę, iš kurių akių švietė vien tik meilė, užmiršusi rimbus ir pirmykštes skriaudas. Jo akys susitiko su Liucinos lino akim, lyg dvi stirnaitės ant dviejų upės krantų. Jis paėmė Argėlą už rankos ir ištarė:

— Pastatyk jiems naujus namus. Padalink visiems lygiai, ką turime . . .

Jis susvyravo ir krito.

Iš už girių išsirito saulė tokia linksma, kaip dar nė kartą nėra buvusi, nes ant upės kranto išvydo jaunikaitį, užmigusį gražiuoju miegu, kurio veido grožiui neprilygo nė viena žemės gėlė . . .

* * *

Ir smilko smilkalai, pleveno žvakės, ūžė vargonai, susiliedami su vargingųjų maldomis ir raudojimais.

O kai nutilo—susirinko į didžiąją rūmų menę, tamsią naktį susirinko protėviai, dainininkės senelės prikelti iš koplyčios rūsių, ir susėdo už ilgo stalo. Švietė senelės veidas, it remunės žiedas, o jos balsas skambėjo malda:

— Įeik, šaunus vaikaiti. Sėsk už mūsų stalo, nors tegyvenai tik vieną valandą . . .

KAZYS INČIŪRA

MALDA

Nurimusi siela dainų nebeaudžia,
Nekaista krūtinė, ir kankliai jau snaudžia,
Apmirę be galios;
Tik liūsdama skundžias dvasia sumenkėjus,
Tik ašara mirga, skruostais nuriedėjus,
Tik veidas hubalęs!

Užmigo troškimai, svajonės nublanko,
Audringosios dūmos seniai nebelanko.
Skaudžiai palytėję,
Į dangų sparnai nebekyla . . .
Tik vien atminimai bedrumsčia dar tylą,
Iš kapo atėję.

Nors rūstūs perkūnai begąsdintų žemę,
Nors krauju pritvinktų padangės aptemę,
Neblykščiau prieš nieką!
Bet, jaučiant, kaip šąla kas kartą krūtinė,
Kaip meilė vis gęsta jau ta paskutinė,
Baisu man palieka!

Visasaulio Kūrėjau, lig šiolei Tu vienas
Telaiminai mano gyvenimo dienas
Ir tildei man badą,
Kaip motina, mano žingsnius Tu lydėjai,
Nestumki ir, gęstant Žvaigždelei Vedėjai,
Pats būki už Vadą!

Krūtinei iš naujo karštai suliepsnojus,
Vėl eičiau pas verkiančius brolius artojus
Iš vargo vaduotų,
Ir, šluostydams ašaras, neščiau ramybę,
O Tavo Apvaizda ir meilės galybė
Man pajėgų duotų.

V. Stonis

DAINA BE GALO

Turėjo Jonelis katytę rainą,
Katytė išdidus pakėlė vainą.
Dryks dryks smailianagė!
Na, ką gi,
Jonelis tik gniukš—ir gana.
Bet dar nesibaigia daina.

Turėjo Onelė nedorėlį žąsiną.
Gagenis papyko, kam gaidį ji lesina.
Tik captus!—plumpt plumpt sparnais duoda,
Onelė jam—puodu
tik kiunkš!—tai pikčiurna gagenis žinos!
Bet čia dar ne galas dainos.

Turėjo patelė gražaus kailio patiną,
o ta—svetimą prisipratino.
Ir tuoj vėl kraujai, vėl peštynės . . .
Sutinęs
anos ieško senis, gidzena mišku.—
Ir dainą pabaigt čia sunku . . .

Adomai, mūs protėvi! meldžiam visi:
ko mūs nepaguodi, beširdis esi?
Kada žvėrys, žmonės baigs vainą nelabą?
Adomas senelis atsakė:
Sugulę į grabą.

Kazys Inčiūra

NEVYSTANČIOJI MEILĖ

Kai kas rūpinasi tavmi, kada tau skauda širdis,
Ir viskas pasaulyje išrodo nemiela, gerokai tamsu;
Kai kas žino gerai, kad juoduosius tavo gyvenimo debesius
Išblaškyti, tau reikalinga užuojauta, paguoda ir malda karšta.

Kai kas supranta pujkiai, kuomet didis nuliūdimas slegia tave,
Ir esi pailsęs, suvargęs, apleistas, paniekintas, tikrai be draugų;
Kai kas trokšta begalo, kad tuomet pažvelgtum meilingai į Jį
Ir suprastum, kad Jis begaliniai visgi rūpinasi tavimi.

Kai kas labiausiai atjaučia, kuomet tu esi ištiktas pagundų
Smarkių ir joms jau pasiduoda tavo mintys, jausmai ir širdis;
Kai kas ypatingai sielojasi, kuomet tu paskendęs nedorybių klane,
Tačiau bėgi nuo Jo kuo toliausiai, savo širdies bičiulio geriausio.

Kai kas apsiverkęs nuliūsta, kuomet tu skęsti giliai nuodėmėse,
Bet jis neišleidžia tavęs iš savo maloningų akių ir meilingos širdies;
Kai kas ištroškęs budėja ir laukia tavo gyvenimo greitos pataisos,
Ir pasirįžęs yra tau dieną bei naktį tame padėti visur ir visaip.

Kai kas myli tave, kuomet ištikrųjų silpnas jauties jėgose, nelaimingas,
Kai kas gerbia tave, kai esi stiprus, galingas, pagerbtas ir laimingas,
Jis visuomet pasirįžęs yra tavo silpnumą sustiprinti, išgydyti,
Ir galingumą palaikyti, kad kartais nepaslystum į gilią bedugnę . . .

Toji begalo meilinga širdis, toji budrioji, maloninga akis
Nuolatos sergsti akylai ir myli karštai tave visaip, visur, visuomet,
Bet ar žinai bent vardą to savo prietelio-bičiulio?!—žmonija Juos vadina
"Jezus ir Marija" . . . Jie myli žmones visus, Jie myli **ypač tave** . . .

PADANGĖS ARAS

Rugsėjo 12 d., 1945 m.

IŠ TIESŲ NEBETURIMA TIKĖJIMO

Rugsėjo mėnesio 11 dienos "Drauge" tilpo Jono Gailiaus laiškutis. Rašytojas apgailestauja, kad mes Amerikos lietuviai šiais metais nutraukėme maldos vajų už Lietuvos laisvę. Prie to apgailestavimo prisidedu visa širdimi. Man yra žinoma, kad MALDOS APAŠTALAVIMAS dėjo visas pastangas tęsti toliau nenutraukiamą eilę Mišių už Lietuvos laisvę visose parapijose. Prieš Naujus metus buvo išsiuntinėta 120 laiškų parapijoms su atsiklausimu, ar sutiktų prisidėti. Deje, tik trys dešimtys su keleta į laiškus atsakė. Keletas jų stačiai atsisakė prisidėti, pažymėdamos, kad parapijose žmonės ir be vajaus meldžiasi už Lietuvą.

Niekas niekada neabejojo, kad žmonės meldžiasi už Lietuvą. BET VISOS TAUTOS NELAIMĖS METU REIKIA ORGANIZUOTOS VISOS TAUTOS ATGAILOS IR MALDOS! Kaip tik to, atrodo, mūsų veikėjai nesupranta! Kodėl nesupranta? Todėl, kad nėra gyvo tikėjimo į Jėzaus žodį: "Kur du ar trys susirinks mano vardu, aš būsiu jų tarpe." Kad nėra gyvo tikėjimo į *didesnę organizuotos* maldos galybę.

Lietuvai pavojai nėra praėję. Kaip tik dabar, prieš taikos konferenciją ir pačios konferencijos metu mūsų priešai dės visas pastangas išlaikyti pagriebtą kraštą savo naguose. Galingų prietelių, atrodo, nebeturime. VIENINTĖLĖ LIETUVOS PAGALBA BELIKO GAILESTINGOJI VIEŠPATIES VISAGALYBĖ. Bet ar mes kreipiamės į ją *ištverminga* malda? Ką mes darome nusipelnyti jos pagalbos?

Taip ir norisi šaukti: KATALIKAI VEIKĖJAI IR VISI VADAI PABUSKITE! O iki vadai pabus, tai patys eiliniai tikintieji imkite burti žmones į nepertraukiamų Komunijų, Rožančių būrelius, kaip anais metais. MALDOS APAŠTALAVIMO VALDYBOS IR PROMOTORIAI tegu imasi tuojau to darbo. Draugijų susirinkimuose įneškite sumanymus užprašyti Mišias už Lietuvą. Raginkite ir pavienius žmones. O tų Komunijų, Mišių ir kitų maldų sąrašus siųskite "ŽVAIGŽDĖS" redakcijai paskelbti visuomenės žiniai. Su mūsų poetu Maironiu šaukiu: "O laikas jau laikas iš miego pakilti!" Laikas atgaivinti tikėjimą į organizuotos maldos galybę!

Kun. Jonas Kidykas, S. J.

DARIAUS-GIRĖNO PAMINKLO IR SUVAŽIAVIMO REIKALU

BROOKLYN, N. Y.—Draugijų išrinktas komitetas pastatyti paminklą Brooklyne mūsų garbingiems lakūnams Steponui Dariui ir Stanislovui Girėnui deda pastangas užbaigti šį kilnų reikalą. Bet vis yra kliūčių, kurios sulaiko pradėtą darbą.

Paskiausioji draugijų konferencija, įvykusi birželio 6 d., 1943 m., Brooklyne, nusistatė prieš Lituanica Aikštę, kuri pradžioje buvo užgirta paminklui statyti ir patarė komitetui teirautis naujos vietos. Šiuo reikalu buvo kreiptasi į New Yorko miesto Parkų Komisijonierių p. Moses ir gautas atsakymas: viešam parke paminklam vietos apribotos; patarta pasitenkinti Lituanica, Aikšte.

Taipgi minėtoj konferencijoj buvo svarstytas sumanymas pagerbti kovojančius ir žuvusius lietuvius karius dabartiniam kare, kartu su Dariaus ir Girėno paminklu.

Bet, svarbiausias klausimas be kurio negalima pradėt paminklą statyti, tai pinigai. Paminklo Fonde yra $2,698.76 aukų. Tai neužtenka tinkamam paminklui pastatyti. Nors ir nemalonu, bet esame priversti prašyti jūsų gerbiamos draugijos aukų paminklo naudai. Jas malonėkite siųsti čekiu ar money orderiu išrašant *Darius Girėnas Monument Fund* ir adresuokite mūsų iždininkui Mr. John Spurga, Port Jefferson Station, Long Island, New York.

Taigi svarstymui šių ir kitų klausimų yra šaukiama Brooklyno ir apylinkės lietuvių organizacijų, parapijų, draugijų, klubų, chorų atstovų konferencija, į kurią yra kviečiamos ir tos draugijos, kurios dėl kokių nors priežasčių nėra gavę kvietimo.

Konferencija įvyks spalių-Oct. 14 d., 1945 metais sekmadienį, lygiai 2 val. po pietų, Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo svetainėje, 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Po konferencijos 6 val. vakare, toj pat salėje, įvyks užkandžių ir vaišių pramoga pagerbimui mūsų didvyrių lakūnų Dariaus ir Girėno dvylikos metų skridimo sukakties proga. Įžanga $1.25. Pinigus teikitės paisiųsti rengėjams vardu: John Šaltis, 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y., nevėliau spalių (October) 8 d., užtikrinimui sau vietų.

Konferenciją šaukia bendrai keletas Brooklyno draugijų ir Paminklui Statyti Komitetas.

Darius-Girėno Paminklui Statyti Komitetas

BRAZILŲ LAIKRAŠTIS "FOLHA PAULISTA" APIE LIETUVĄ

Maskvos Primesto Lietuvai "Liaudies Seimo" Tarimai Neturi Teisinio Pagrindo

Sao Paulo leidžiamas brazilų laikraštis "Folha Paulista" savo š. m. liepos mėn. Nr. 100 įdėjo straipsnį, pavadintą "Situacao na Lithuania" (Lietuvos padėtis), kuriame rašo:

"Jei visa eilė Europos valstybių pažįsta svetimą okupaciją, tai Lietuva, laike šio karo jau trečią svetimą okupaciją ant savo pečių turi pakeltĭ. Nes, pirmiausia, tai yra 1940 metais, Lietuva buvo Sovietų Sąjungos okupuota, o vėliau, prasidėjus 1941 metais karui tarp rusų ir vokiečių, ji tapo okupuota vokiečių ir, pagaliau, 1914 metais—antrą kartą Sovietų Sąjungos.

Lietuva neturi ypatingų žemės turtų, kaip tai: geležies, anglies arba žibalo, kas kai kurioms tautoms padėjo turtingomis tapti. Bet, deja, tie turtai nevisuomet prie gero atvesdavo, nes atkreipdavo galingesnių tautų dėmesį ir pavydą.

Lietuva gi, berods, negalėjo ypatingo dėmesio į save kreipti.

Tiesa, lietuvių tauta turi dideles istorines tradicijas, kurios net iki šioliai užsiliko.

Be to, Lietuva laike paskutiniųjų trijų šimtmečių visapusiškai išsivystė, jog sugebėjo Rytų Europoje užimti vietą pirmose eilėse.

Be to reikia prisiminti, kad lietuviai nėra slavai, kaip daugelis mano ir kad jų tikyba taipgi skiriasi nuo slavų, kurie daugumoje yra stačiatikiai (graikų ortodoksai). Lietuviai beveik visi yra katalikai, nes tik viena jų menka dalelė laike reformatų kovų savo tikybą pakeitė į protestantų. Taip kad vien tik religiniu atžvilgiu jie jau priklauso prie vakarų.

Pagaliau, lietuviai apsigyveno ir įsitaisė dabartinėse savo vietose prieš kokį pusantro tūkstančio metų. Tryliktame amžiuje jie jau sudarė stiprią Lietuvos valstybę. Didžiajam Lietuvos Kunigaikščiui priklausė ne tik lietuvių, bet ir dideli Rusijos žemių plotai.

Lietuvių tautos, nors ir mažos, vadų veiklumas nulėmė dalykus turėjusius ne tik savo krašto, bet ir kitų kraštų istorijai didžiausios reikšmės, kaip tai—jie nugrūdo gerokai atgal atsibasčiusius prie Lietuvos sienų totorius: sulaikė galingą vokiečių politinio viešpatavimo slinkimą į rytus bei 1410 metais Žalgirio mūšyje, po dviejų šimtų metų nepaliaujančių kovų tarp vokiečių ir lietuvių, galutinai sutriuškino vokiečių galybę. Lietuvos sienos buvo: Baltijos ir Juodosios jūros.

Bet, laikui bėgant, Rusijos valstybė tiek sustiprėjo, kad lietuviai priversti buvo trauktis bei 1795 metais Rusijos buvo užimti. Tas užėmimas—okupacija ir tęsėsi iki Pirmojo Didžiojo karo.

Baigiantis Pirmajam Didžiajam karui, Lietuva 1918 metais paskelbė atstatanti savo nepriklausomybę. Tačiau, Antrasis Pasaulinis karas atnešė Lietuvai vėl vieną paskum kitą bei trečią okupaciją. Pirmiausia, kaip jau anksčiau buvo minėta, 1840 metais Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą. Ir, jei Sovietų Sąjunga, okupavus Lietuvą, ten ėmė vykdyti rinkimus bei balsavimus, tai tokie rinkimai bei balsavimai, okupantams esant šalyje, t. y. sovietų kariuomenei stovint Lietuvoj, negali turėti jokios reikšmės bei vertės, nes niekas negali pripažinti, kad prie paminėtų aplinkybių būtų galėjusi laisvai ir visa Lietuva, t. y. visa lietuvių tauta, pareikšti savo valią. Taip, bet ne kitaip, reikalą suprato ir visos, išskyrus ašies, pasaulio valstybės: Sovietų Sąjungos žygio nepripažino.

Tokiu būdu pasirodantieji spaudoje tvirtinimai, kad 1940 metais, įėjus sovietų kariuomenei į Lietuvą išrinkto "liaudies seimo" nutarimas apie prisidėjimą prie Sovietų Sąjungos turi būti priimtas dėmesin, neturi jokio pagrindo.

LENKŲ PREKYBINIO LAIVYNO LIKIMAS

New York (LAIC) — Vakarų demokratijoms komunistinę Varšuvos valdžią pripažinus, netrukus susilikvidavo ir Londono valdžios žinioje buvęs lenkų prekybinis laivynas. Dauguma įgulų laivus apleido. Kaip lenkų spauda praneša, šiandien Anglijos uostuose plūduriuoja sekantieji laivai—S. S. Narvik, S. S. Poznan, S. S. Emicio, S. S. Katowice, S. S. Krakow, S. S. Lech, S. S. Sląsk, S. S. Morska, S. S. Kielce, S. S. Kolno, S. S. Krosno, S. S. Kowel, ir S. S. Hol.

Transatlantinis laivas S. S. Batory perimtas britų įgulos.

JAUNUOLI,

Jei nori tapti kunigu misijonieriu ir pasišvęsti kilniam sielų gelbėjimo darbui, stok į *Lietuvių Pranciškonų Šv. Antano Vienuolyną*, Mount St. Francis, Greene, Maine.

Į Pranciškonų vienuolyną priimami visi katalikiškų šeimų sūnūs, kurie yra baigę High School.

Jaunuoliai, įstoję į vienuolyną ir atlikę vienų metų novicijatą Tėvų Pranciškonų kolegijose, vienuolyno lėšomis, ruošis kilniam misijų darbui.

Dėl smulkesnių priėmimo sąlygų prašome kreiptis šiuo adresu: *Franciscan Monastery, Rev. Justin Vaškys, O. F. M., Mount St. Francis, Greene, Maine.*

KATEKIZMAS

ANGLŲ IR LIETUVIŲ KALBOSE

Parašė Kun. M. J. Duffy, vertė kun. J. K. Miliauskas

KETVIRTOJI LAIDA

Kaina: 20c už vieną; 15c perkant 5 ar daugiau

Kadangi mūsų išeivijos vaikų dalis gimtinės kalbos nemoka, tad mokytojams bei mokytojoms prisieina tikėjimo dalykus aiškinti lietuvių ir anglų kalbose. Tokioms pamokoms ir išleistas šis Katekizmas. Vienas puslapis anglų kalba, kitas—lietuvių. Klausimai ir atsakymai trumpi ir lengvučiai.

Užsisakant kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJA

P. O. Box 32 Wilkes-Barre, Pa.

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. C. Alliance of America)

Laiškai siųsti: P. O. Box 32, Phone: Wilkes-Barre 8-4711

73 E. South St., Wilkes-Barre, Pa.

VYKDOMOJI TARYBA

Kun. J. F. Baltusevičius, Dv. Vadas, 1703 Jackson St., Scranton, Pa.
L. Šimutis, Prezidentas, 2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.
J. Valčaitis, Vice Prezidentas, 213 Ferdinand St., Scranton, Pa.
W. T. Kvetkas, Sekretorius, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.
J. Yonakas, Iždininkas, 57 Church St., Pittston, Penna.
P. Karašauskas, Iždo Glob., 13 Garrahan St., Lyndwood, W.-B., Pa.
V. Abromaitis, Iždo Globėjas, 113 Patterson St., Tamaqua, Pa.
Dr. A. G. Rakauskas, Dr. Kvotėjas, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

KONTROLĖS KOMISIJA

1. Adv. J. J. Grish, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
2. Edvinas Jasaitis, 221 N. Main St., Pittston, Pa.
3. Juozas Purickis, P. O. Box 387, Forest City, Pa.

STATUTŲ KOMISIJA

1. Adv. Jonas J. Grigalus, 52 "G" St., So. Boston, Mass.
2. Pranas Rakauskas, 171 Crary Ave., Binghamton, N. Y.
3. Jurgis Tumasonis, 222 So. Ninth St., Brooklyn, N. Y.

TEISMO KOMISIJA

1. Juozas Batvinskas, 94 Fulton St., Wilkes-Barre, Pa.
2. Kazys D. Rubinas, 10503 Edbrooke Ave., Roseland, Ill.
3. Veronika Petraitienė, 550 Broad St., Hartford, Conn.

ŠVIETIMO KOMISIJA

1. Kun. J. K. Miliauskas, 190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.
2. Kun. J. A. Karalius, 129 So. Jardin St., Shenandoah, Pa.
3. Jurgis Venslovas, 1267 E. 82nd St., Cleveland, Ohio

LABDARYBĖS KOMISIJA

1. Kazimiera Šlamienė, P. O. Box 19, Forest City, Pa.
2. Pranas Jurevičius, 722 Montgomery St., W. Pittston, Pa.
3. Bronė Rakauskienė, 171 Crary Ave., Binghamton, N. Y.

JAUNIMO KOMISIJA

1. Kun. Alf. Žukauskas, 64 Church St., Pittston, Pa.
2. Leokadija Žemaitytė, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.
3. Kun. J. Savulis, 117 Lackawanna Ave., Duryea, Pa.
4. Jurgis Šlakis, 2038 Price St., Scranton, Pa.
5. Ant. Kačkauskas, 47 Cook St., Ashley, Pa.

A. A. DOMINYKAS BAIRŪNAS

PHILADELPHIA, Penna. — Philadelphijos ir apylinkės lietuviai neteko nusipelniusio asmens.

Liepos 30 d. čia numirė D. Bairūnas, sulaukęs 80 metų. Palaidotas rugpiūčio 2 dieną su bažnytinėmis apeigomis iš vokiečių katalikų bažnyčios Šv. Grabo kapinėse.

Paliko žmoną, penkis suaugusius sūnus, keturias dukteris, kelis anūkus, brolį Kazimierą, seserį Petronėlę Sarapinienę.

Velionis iš Lietuvos kilęs iš Žvirgždžiūnų kaimo, Klovainių parapijos. Amerikoje išgyveno apie 63 metus. Velionis atvyko Amerikon turėdamas 17 metų amžiaus ir apsigyveno Philadelphijoje. Lietuvių tais laikais čia dar nebuvo, tai jaunas Dominykas neturėjo kur prisiglausti. Kelias naktis turėjo nakvoti po mėlynų dangumi. Vėliau jis susirado pastogę pas vieną lenką, pavarde Gabris. Lenkų tais laikais Philadelphijos daly, Richmonde, jau buvo kelios šeimos, vienok buvo bloga su darbu. Nežiūrint visų pastangų, velionis negalėjo Philadelphijoje susirasti darbo ir turėjo vykti į anglies kasyklas. Gyveno kurį laiką Shenandoah, Pa., o vėliau vėl grįžo į Philadelphiją, kur vėl apsistojo pas tuos pačius Gabrius. Šį kartą jaunas Dominykas buvo laimingesnis, jis susirado darbo virvių-siūlų dirbtuvėje, kur pradžioje gaudavo $3.75 į savaitę. Dirbdavo 55 valandas į savaitę. Kadangi velionis atvyko Amerikon jaunas, tai greit išmoko gerai angliškai kalbėti, taipgi gerai išmoko ir savo amatą, tai toje pačioje virvių dirbtuvėje jis gavo furmono vietą. Vėliau jis buvo perkalbėtoju, nes ten pradėjo daugiau lietuvių dirbti. Velionis mokėjo lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai. Taip per didelį vargą ir darbštumą, velionis pakilo ekonomiškai.

Velionis atmintinas tuo, kad būdavo labai paslaugus žmogus. Kas tik jo paprašydavo kokios pagalbos, visiems padėdavo, kiek tik galėdavo ir laikas leisdavo.

Mūsų lietuviškam gyvenime velionis buvo vienas iš pirmųjų kūrėjų įvairių organizacijų, parapijos ir kuopų. Tad jo mirtį apgailestauja visa mūsų kolonija, ypač tie senesnieji ateiviai, kurie gerai prisimena velionio patarnavimus ir pagalbą.

Priklausė prie Lietuvių Republikonų pašalpinio klubo, Lietuvių Muzikalio Namo Bendrovės, LRKSA 20-tos kuopos.

Ilsėkis Viešpaties ramybėje!

Šeimai pareiškiu giliausią užuojautą!

P. Janeliūnas

DYKAI DĖL DUSULIO VASAROS METU

Jeigu jūs kenčiate tas baisias dusulio atakas, kuomet karšta ir tvanku; jeigu žilima, dulkės ir bendrai drėgnumas jus smaugia, tarsi būtų paskutinis jūsų atsikvėpimas; jeigu poilsis yra negalimas dėl sunkaus kvėpavimo; jeigu jūs jaučiate, kad liga nuolat naikina jūsų gyvenimą, neužmirškite atsikreipti į Frontier Asthma Company išmėginimui veltui šio pažymėtino metodo. Nėra skirtumo kur jūs gyventūt ir kokį pasitikėjimą turėtut bile priemone esančia po saule, atsikreipkit dėl šio išmėginimo. Jeigu jūs kentėjot visą gyvenimą ir išmėginot viską ir nesulaukėt pagalbos; jeigu esat užsivylę, nenustokit vilties, bet atsikreipkit išmėginimui. Jums tas nieko neksinuos. Adresuokite: Frontier Asthma Co., 10-S, Frontier Building 462 Niagara St., Buffalo 1, N. Y.

L. R. K. S. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

SCRANTON, Pa.—83-čios kuopos susirinkimas bus spalių 4-tą dieną 7:30 vakaro, K. of P. svetainėje, Church Ave.

DONORA, Pa. — 88-tos kuopos susirinkimas bus rugsėjo 30-tą dieną Šv. Juozapo parapijos bažnytinėje salėje. Maloniekite visi būti ir naujų kandidatų atsivesti.

HARTFORD, Conn. — 89 kuopos susirinkimas bus rugsėjo 30-tą dieną 1 P. M., Lietuvių Švenč. Trejybės parapijos svetainėj, 339 Capitol Ave., kampas Broad Street.

MASPETH, L. I., N. Y. — 108 kp. susirinkimas bus spalių 1-mą dieną Atsimainymo Viešpaties Jėzaus parapijos svetainėj, 7:30 val. vakaro.

BROCKTON, Mass. — 141 kuopos susirinkimas bus spalių 3-čią dieną pas kp. pirmininką M. Abračinską, 148 Ames St., Montello, 7 val. vak.

MANCHESTER, Conn. — 164 kp. susirinkimas bus rugsėjo 30-tą dieną 2-rą val. po pietų po Nr. 89 Birch St.

LINDEN, N. J. — 200 kuopos susirinkimas bus spalių 4-tą dieną A. Ruphio salėj, kampas Wood Ave. ir 10th St. Pradžia 7:30 val. vakaro.

COLUMBUS, Ohio. — 285 kuopos susirinkimas bus rugsėjo 30-tą dieną paprastoj vietoj ir paprastu laiku.

"VAI LEKITE, DAINOS"

Gražiausių Liaudies Dainų Rinkinys

Paruošė kun. J. Dabrila. Papildytą rinkinį išleido kun. Pr. Juras.

Knyga 220 puslapių, nedidelio formato. Telpa 233 gražiausios populiariškiausios liaudies dainos. *Kaina 75 centai.*

Užsisakant kreipkitės į *"GARSAS," P. O. Box 32 Wilkes Barre, Pa.*

NEPAPRASTAS MASSACHUSETTS APSKRITIES KUOPŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

LRKSA Massachusetts apskrities kuopų atstovų suvažiavimas įvyks rugsėjo 30 d., 1945 m., Šv. Petro lietuvių parapijos svetainėje, 5-ta gatvė, So. Boston, Mass.

Pradžia 1:30 po pietų.

LRKSA Mass. apskrities kuopos kviečiamos išrinkti savo atstovus ir dalyvauti apskrities suvažiavime, nes yra daug svarbių reikalų. Susiivenymo centras paskelbė naują generalinį vajų, kuris prasidėjo nuo rugsėjo 15 dienos ir tęsis iki gruodžio 31 dienos 1945 metais.

Susirinkime dalyvaus organo "Garso" redaktorius Matas Zujus, kuris atvyksta į mūsų rajoną vajaus reikalais.

Visos LRKSA Naujosios Anglijos kuopos, kad ir nepriklausančios prie apskrities, dalyvaukite suvažiavime, o kurios kuopos negalėsite dalyvauti, tai prisiųskite gerų sumanymų dėl Susivienymo gerovės.

Taipgi maloniai prašome gerbiamų dvasiškių dalyvauti apskrities suvažiavime.

V. J. Kudirka, pirmininkas,
37 Franklin Street,
Norwood, Mass.

K. A. Venčius, raštininkas,
290 Lawrence Street,
Lawrence, Mass.

NEKALTAI PRADĖTOSIOS ŠV. PANOS MARIJOS SESERŲ VIENUOLYNAS MAINE VALSTIJOJE

Kai Rusijos bolševikai klastingai užėmė Lietuvą, tuoj griebėsi jie draskyti Lietuvos religinius ir kultūrinius centrus—vienuolynus. Visi vienuoliai buvo išsklaidyti, jų vienuolynai ir vienuolynų užlaikomos mokslo ir kultūros įstaigos—mokyklos, spaustuvės, ligoninės buvo konfiskuotos. Su skaudančia širdimi žiūrėjo lietuvis į savo pavergtą ir paniekintą tėvynę.

Ir koks džiaugsmas nušvinta lietuvio širdyje, kai jis girdi, kad Amerikoje lietuviai turi pilną laisvę, kad ten kuriasi naujos organizacijos, nauji kultūriniai ir religiniai centrai.

Visi Amerikos lietuviai apsidžiaugė sužinoję, kad Nekaltai Pradėtosios Švenč. Panos Marijos Kongregacijos Seserys, kurios Lietuvoje pasižymėjo nepaprasta veikla katalikų akcijoje, Maine valstijoje, apleistoje lietuvių kolonijoje, įkūrė savo pirmąjį vienuolyną, kuriame apsigyvenusios seserys visiškai pasiaukojo lietuviškos spaudos darbui ir Maine valstijos lietuviškojo jaunimo auklėjimui.

Iškilmingas naujojo vienuolyno pašventinimas įvyko rugpiūčio 26 dieną. Pašventinimo dieną 11 val. Tėvų Pranciškonų koplyčioje kun. Magnus J. Kazėnas, Šv. Kazimiero parapijos Pittsburghe klebonas, atlaikė iškilmingas Mišias ir pasakė pritaikytą pamokslą. Seselių choras iš Putnam, Conn., puikiai pagiedojo gregorijoniškas Mišias.

3 val. po pietų atvyko Portlando vyskupas Jo Ekscelencija Juozapas E. McCarthy ir apie 20 apylinkės kunigų. Skambant varpams, su procesija, vyskupas buvo nulydėtas į seselių vienuolyną, kurio koplyčią ir patį vienuolyną, dalyvaujant žmonių miniai, pašventino.

Pašventinus seselių vienuolyną, vyskupas, kunigai ir susirinkusieji procesijoje grįžo į Tėvų Pranciškonų vienuolyną, kurio sodelyje vyskupas pašventino nepaprastai gražią Šv. Pranciškaus stovylą. Po pašventinimo vyskupas ypatinga malda kreipėsi į Asyžietį prašydamas ramybės ir tikros taikos visam pasauliui.

Po pašventinimo apeigų vyskupas J. E. Juozapas E. McCarthy susirinkusiems pasakė gražią kalbą aukštai įvertindamas Tėvų Pranciškonų darbus ir kartu išreikšdamas savo nusistebėjimą, kaip Tėvai Pranciškonai vienų metų bėgyje įstengė Greene, Me., įkurti net du vienuolynu. Už rodomą Tėvams Pranciškonams didelį palankumą ir teikiamą paramą vyskupui nuoširdžia kalba dėkojo kun. J. Vaitekūnas, Šv. Kazimiero parapijos klebonas, Providence, R. I. Pranciškonų vardu gilią padėką vyskupui išreiškė Amerikos ir Kanados Pranciškonų vyriausio viršininko generalinio delegato tėvo Mathias Faust, O. F. M. atstovas tėvas Malachias.

Po kalbų ir palaiminimo Švč. Sakramentu Tėvų Pranciškonų koplyčioje, svečiai buvo pavaišinti Pranciškonų vienuolyne, gi vyskupas ir kunigai buvo skania vakariene pavaišinti seselių vienuolyne. Vakarienės metu kalbėjo vyskupas ir tėv. Malachias. Prof. dr. K. Pakštas pasakė ugningą kalbą prašydamas Amerikos dvasiškijos užtarti pavergtą Lietuvą. Tiek vyskupui, tiek kitataučiams kunigams dr. K. Pakšto giliai patriotinė kalba padarė gilaus įspūdžio.

Seselių vienuolyno pašventinimo proga Lewistono lietuviai, vadovaujant veiklioms Lewistono moterims su Mrs. Valerija Čiužiene priešakyje, pašventinimo išvakarėse rugpiūčio 25 d. Šv. Baltramiejaus lietuvių salėje, surengė šaunų bankietą. Gražiai išpuoštoje salėje, prie gėlėmis papuoštų stalų susėdo virš 200 lietuvių ne tik vietinių, bet ir iš kitų Amerikos valstijų: Chicagos, Baltimorės, Pittsburgho, Providence, Bostono, Brocktono, Amsterdamo, Bristol, Mass., Putnam, Conn., Rumford, Me., Montreal, Canada, ir kitų Amerikos miestų.

Iškilmingajam bankietui sumaniai vadovavo kun. Magnus Kazėnas. Bankieto metu gražią programą išpildė Ig. Čiužo vadovaujamas choras. Visus smagiai nuteikė Kalvelių vaikučiai savo dainomis ir muzika. Įspūdingas kalbas pasakė kun. J. Vaitekūnas, kun. Magnus Kazėnas, prof. dr. K. Pakštas, generalinio delegato atstovas tėvas Malachias iš New Yorko, "Darbininko" administratorius A. Peldžius, chicagietė Mrs. Ivanauskienė ir tėv. Justinas Vaškys, kuris nuoširdžiai dėkojo visiems Lewistono lietuviams už paramą, uoliosioms šeimininkėms ir patarnautojoms už skanią vakarienę, chorui ir Kalvelio vaikučiams už programos išpildymą, mieliems sveteliams už dalyvavimą bankiete ir pašventinimo apeigose. Bankietas baigtas malda.

Nors iškilmių dieną oras nebuvo gražus, bet tiek pašventinimo iškilmėse, tiek pačiame bankiete dalyvavo didelis skaičius lietuvių, tuo rodydami Lietuvos Pranciškonams ir Nekaltai Pradėtosios P. Marijos lietuvaitėms seserims savo palankumą ir jų darbams savo pritarimą.

Amerikos ir Kanados lietuvių rodomas Lietuvos Pranciškonams palankumas ir jiems teikiama parama dar labiau juos paskatins dirbti lietuvių gerovei ir pavergtosios Lietuvos išlaisvinimui.

Ten Buvęs

MARIJONŲ MISIJONIERIŲ VEIKLA

Rugsėjo 23-30, Detroit, Mich., Šv. Petro bažnyčioje, 40-tės atlaidai ir Tridium, kun. Antanas Mažukna, MIC.

Spalių 14-16, Cleveland, Ohio, Šv. Jurgio bažnyčioje, 40-tės atlaidai, kun. Adomas Markūnas, MIC.

Spalių 14-16, Wilkes-Barre, Pa., Švč. Trejybės bažnyčioje, 40-tės atlaidai, kun. Jonas J. Jakaitis.

Spalių 21-28, Lowell, Mass., Šv. Juozapo bažnyčioje, rekolekcijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.

Gruodžio 16-26, Baltimore, Md., Šv. Alfonso bažnyčioje, kun. Antanas Mažukna, MIC.

Kovo 11-17, Cambridge, Mass., Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, rekolekcijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.

Kovo 18-31, Chicago, Ill., Aušros Vartų bažnyčioje, dviejų savaičių misijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.

Kovo 25-31, Chicago, Ill., Šv. Jurgio bažnyčioje, misijos, kun. Antanas Mažukna, MIC.

Balandžio 1-7, Pittston, Pa., Šv. Kazimiero bažnyčioje, misijos, kun. Adomas Markūnas, MIC.

Balandžio 1-14, Chicago, Ill., Šv. Kryžiaus bažnyčioje, dviejų savaičių misijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC ir kun. Antanas Mažukna, MIC.

Balandžio 8-14, Chicago, Ill., Šv. Juozapo bažnyčioje, misijos, kun. Adomas Markūnas, MIC.

Balandžio 15-21, Chicago, Ill., ŠŠ. Petro ir Povilo bažnyčioje, misijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.

GRYŽTANTIEJI RAUDONARMIEČIAI—NAUJAS RŪPESTIS BOLŠEVIKAMS

New York (LAIC)—Raudonosios Armijos kariai, kurie ilgus metus buvo maitinami bolševikų propaganda apie "kapitalistinę vergovę", kai patys pamatė, kaip žmonės gyvena kituose Europos kraštuose, dabar sugrįžę, sukelia nemažo rūpesčio raudonajai diktatūrai. Tas atsispindi netgi sovietų spaudoje. Maskvos žurnalas "Literaturnaja Gazeta" įsidėjo S. Mihailkovo pasakėčią, kurioje, taip peikiami Sovietų tvarka nepatenkinti raudonarmiečiai:

"Kartą maža kiaulytė buvo išsiųsta užsienin. Ji išaugo tolimuose kraštuose. Kai grįžo, jau buvo didelė kiaulė. Niekas jau jai nebebuvo gerai, niekas jau jai nebepatiko. Ji slankiojo aplinkui bambėdama apie dalykus, matytus užsienyje. Ir ji atrodė taip, kaip tos kiaulės užsienyje. Man netgi sakmėje koktu ją minėti."

Ir čia kartojasi ta pati istorija, kaip kad apie raudonarmiečius, atėjusius į Lietuvą buvo sakoma: kai jie atėjo, jų veidai buvo pabalę, o širdys—raudonos, gi kaip sočiai atsigavo lietuviška duona, jų veidai pasidarė raudoni, o širdys—baltos.

LIETUVIŲ KOLONIJA RUSŲ UŽIMTAME HARBINE

New York (LAIC)—Rytų Azijoje esančią Mandžūriją, japonams pasidavus, užėmė rusai. Ten yra Harbino miestas, svarbus geležinkelių centras su 500,000 gyventojų. Tame mieste, jau nuo ankstybesnio laiko, gyveno nemažai Lietuvos piliečių, kurie kartkartėmis turėdavo bendrus parengimus. Tėvų marijonų vienuolija čia turėjo savo misijų namus, kuriuose dirbo lietuvis kunigas—žinomas rašytojas ir pedagogas V. Mažonas. Be jo, dar buvo ir lietuvių broliukų. Kun. Mažonas buvo grįžęs į Lietuvą, redagavo "Šaltinį", vėliau jį rusai ištrėmė į Sibirą. Harbine, iki paskutinių dienų, darbavosi buvęs marijonų generolas pasižymėjęs kalbėtojas, baltgudžių tautybės kun. Čikota. Apie Lietuvos piliečių padėtį rusų okupuotame Harbine kolkas žinių neturime. Pagal kinų-rusų susitarimą, Mandžūriją turi perimti kinai.

BATAI TUOJ NEBUS RACIJONUOJAMI

Tenka patirti, kad batai tuoj nebus racijonuojami. Dėl to savo senuosius batus galėsime padovanoti kam jų daugiau reikia, negu mums, o patys įsigysime naujus. Daugiausia batų reikia tai vyrams ir vaikučiams. Kai batai visai nudėvėti, juos batais vadinti klaidinga, jie jau ne batai, bet buvę batai. Toki netinka patiems, netinka ir kitiems. O jų persiuntimas labai brangus, nes batai sunkūs. Todėl, būkite malonūs, kai dovanojate batus, padovanokite dar tokius, kuriais gali žmogus, nors ir baisioj bėdoj, bet avėti, o ne numesti.

Batų reikia labai daug, labai greitai. Maloniekite juos padovanoti BALF vietos rinkėjams, arba tiesiog į *United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. Warehouse, 101 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. Evergreen 8-6203.*

ŠVEICARIETIS LIETUVOS DRAUGAS

New York (LAIC)—Kūrimosi laikais daug Lietuvai yra pasidarbavęs šveicarietis rašytojas profesorius J. Eretas. Pakviestas profesoriauti Kauno universitete, jisai gerai išmoko lietuvių kalbą, vedė lietuvaitę ir nuoširdžiai talkininkavo Lietuvos kultūriniame gyvenime. Okupavus Lietuvą bolševikams, profesorius su šeima persikėlė į Šveicariją, kur Bazelyje gavo gimnazijos mokytojo vietą. Šalia savo tiesioginio darbo, spaudoje ir kitur, profesorius teberemia Lietuvos reikalus.

SUE GRISKA OPEROJ

Rugsėjo 27 d. sezoną pradeda New Yorko City Center opera, kurioj dainuoja Sue Griska.

Sue Griska roles turi "Carmen," "Traviatoj" ir "Parduotoj uotakoj" (The Bartered Bride").

City Center operos pastatymai baigiami spalių 26 d.

Lapkričio mėn. Sue Griska turi koncertus Lawrence, Amsterdame ir Detroite.

LIETUVIŠKOS GIESMĖS

Viena amerikiečių leidykla rengia veikalą iš įvairių tautų giesmių.

Toje knygoje bus įdėta J. Naujalio ir J. Žilevičiaus po vieną giesmę.

A.

KLEBONŲ DĖMESIUI

Neseniai Marijonų Kongregacija paskyrė tris savo vienuolius, būtent, kun. Joną J. Jakaitį, M. I. C., kun. Adomą Markūną, M. I. C., ir kun. Antaną Mažukną, MIC, gelbėti klebonams pastoracijoje misijų davimu, rekolekcijų bei novenų vedimu, pamokslų sakymu 40-ties Valandų Švč. Sakramento Adoracijos atlaiduose.

Gerbiamieji klebonai, kurie nalonės Marijonų misijonierių pagalba naudotis, yra prašomi kreiptis adresu: *Director of the Marian Mission Band, Marianapolis College, Thompson, Conn.*

POLYNA STOSKA DAINUOJA

Apolonija Stoškiūtė (Polna Stoska) neseniai grįžus iš Labradoro, Greenlando ir Islandijos, kur ji koncertavo kariams ir smuikininku I. Stern ir pianistu Al Zakin, rengiasi naujam sezonui New Yorke ir kituose miestuose Amerikoje.

Ji rugsėjo ir spalių mėn. da nuos su N. Y. City Center op ra. Pasirodys ji 'Gipsy Baro spalių 12 d., "Parduotoj nuo koj" dainuos Marijos rolę sp lių 3 d. "Skrajojančiam Oland spalių 10 d. Ji dar dainuos 3 4 kartus, bet tuo tarpu dar nustatyta kada.

Polyna Stoska yra pasirašiu kontraktą lošti pirmas roles s Conn. Opera Co.

Jos pirmas vaidinimas b Worcester, Mass., kur ji dainu "Madame Butterfly" operoje. su šia kompanija loš ir kitas r les po New Yorko sezono.

Worcesterio spektaklis bu lapkričio 15 d. Pradedant sausi mėnesiu ji išvyks su koncertai ir pasieks apie 22 valstijas.

PORTUGALŲ SIMPATIJOS PABALTIO TAUTOMS

Lisabonas (LAIC)—Mūsų k respondentas praneša, kad portu galų spauda simpatingai min Lietuvą. Tokie laikraščiai kai "Voz," "Journal do Comercio" i kiti įdomaujasi Lietuva ir savo skiltyse pareiškia nusivylimo, kad Potsdamo konferencija neužstojo Baltijos valstybių. "Voz" rašė: "Apie tris mažas Baltijos valstybes, apie tas tris narsias tautas, kurios buvo pasiekusios daug aukštesnį kultūros ir gerbūvio laipsnį, negu brutališko sovietų režimo valdomos šalys, komunikate nė vieno žodžio."

LIETUVIAI ISPANIJOJE

Lisabona (LAIC) — Keleta lietuvių, kaip mums praneša mūsų Portugalijos korespondentas gyvena Madride. Birželio 24 Madride buvo įšvęstas kunigu lietuvis Kazimieras Patalavičius. Madride gyvena ir kun. Jurkša vienuolis salezietis. Madridą pasiekią laiškai ir iš Lietuvos. Gatomis žiniomis, saleziečiai Lietuvoje—šios vasaros pradžioje d tebebuvo gyvi, nors šiaip Lietuvoje, kaip žinome, yra žiauru religinio gyvenimo persekiojimas.

SANDĖLIS KNYGŲ IR ŽOLIŲ

Aukso Altoriukas, Tilžės spaudimo, gražiais seluloidos viršais, $1. **Vainikėlis**, maža maldų knygelė, mišių maldos su paveikslais, paprastu ap ru, 65c.; **Istorija Seno ir Naujo Testamento**, 25c.; **Mikaldos Pasakoji Pranašystės**, 25c.; **Kantri Elena**, graži pasaka, 25c.; **Gudrus Piemenuk** graži apysaka, 25c.; **Eustakijaus Gražus Apsakymas** iš Pirmų Amžių K **kščionybės** arba Išganymas Šv. Kryžiuje, 128 pusl., 35c.; **Sveikata Li niams**, knygelėje aprašoma vaistiškos žolės, 25c.; **Lengvas Būdas Iš Angliškos Kalbos**, 35c.; **Sapnų Knygą**, su paveikslais, $1.25; **Sapnas Mari ant Kalno Alyvų**, 15c.; **Kapitonas Velnias**, apysaka, $1.25; **Burtininkas Burtininkė**, 35c.; **Naujas Saviveiksles**, juokingi skaitymai, su paveikslais, 50 **Džian Bambos Spyčiai ir Jo Pamokslai**, 35c.; **Aficieris ir Karčiūvis**, 15 **Dainų Knyga**, apie 107 gražiausių lietuviškų dainų, 75c.; **Saulės Ritulis Visomis Planetomis ir Jų Kelionės**, su paveikslais, 40c.; **Gyvenimas Stop Raudnosio**, su paveikslais, 30c.; **Stebūklingas Zerkelas**, 25c.; **Laimė ir netos**, 25c.; **Ragiais, gražios pasakos**, 35c.; **Girtuoklių Gadžinkos**, 15c.; **vės Nauda ir Sūrių Padarymas**, 25c.; **Paterėjas Vyrams ir Moterims**, apsisaugoti nuo ligų ir kitoki reikalingi pamokinimai, 30 paveikslų, $ **Pekla, Kam Ji Reikalinga?** su paveikslais, 30c.; **Paparčio Žiedas**, ap (kad paparčio žiedą turėsi, tai viską žinosi), 20c.; **Raktas į Gyvenimą** **Raižančiai, juodi medinukai**, po 25c., **kukaviniai juodi su stacijų kry** po 50c., toki patys, tik ilgesni ir stambesni, po 75c.

ŽOLĖS ARBATOS FORMOJE

Nervų ir nuo sutukimo po 85c.; Inkstų arbata, varo akmenėlius **Kraujo Valytojas**, 60c.; **Kosulio, Kokliuožo ir Dusulio**, po 60c.; **Vande ir širdies Ligos**, 60c.; **Pataisymui Vyriškumo**, 85c.; **Nuo Užsisenėjusio taro (hey-fever)**, 85c.; **nuo Cukrinės Ligos (diabetų)**, 85c.; **nuo Prak ir Plaučių**, 60c.; **Nemalonaus kvapo ir burnos**, 85c.; **Reumatiškų sa** 60c.; **Palengos Trojankės (stambios)**, 60c.; **nuo surūgusio pilvo (h burn)**, 85c.; **Pailių arbata arba mostis**, po 85c.; **nuo Inkstų ir vėžio** $1.25; **Mostis, stabdo visokį nietėjimą, rožę (ochtema), gydo įpievim degimus ir tt.**, $2.25; **kamparas—už pakelį 25c.**

M. ŽUKAITIS, 332 Dean St., Spencerport, N. Y

LITHS IN THE SERVICE

George Kaminskas Earns Commission

George J. Kaminskas, son of Mr. and Mrs. Anthony Kaminskas, of 27 Joseph's lane, Wilkes-Barre, Pa., has been commissioned an ensign in the navy and is now serving in the Pacific area aboard the SS John Rutledge. He is a former carrier for the Times-Leader Evening News.

Ensign Kaminskas entered Sheepshead Bay Training Station, Brooklyn, N. Y., March, 1943, and was on sea duty for two years. In March, 1945, he entered the Merchant Marine Officers' School at Fort Trumball, New London, where he graduated June 26. He wears campaign ribbons from the Atlantic, Mediterranean and Pacific theatres and also a combat bar. He has two brothers in the service, Staff Sergeant Joseph Kaminskas, Air Corps, and Anthony, petty officer first class, a instructor for the navy.

On Coast Guard Tanker

Frank Kudarauskas, Fireman First Class, U. S. Coast Guard, son of Mr. and Mrs. Adam Kudarauskas of 35 Canton St., Worcester, Mass., is serving on a Coast Guard-manned Tanker at an undisclosed area. His wife and daughter live at 69 Fairfax Road, Worcester, Mass.

Birthday Anniversary

Chief Petty Officer John P. Piragas, U. S. Marine Corps, son of Mr. and Mrs. John Piragas, of 5 Brady St., Port Griffith, Pa., observed his 20 birthday anniversary on August 10, somewhere in Italy. His parents, received word that he would be featured in a newsreel showing at a Wilkes-Barre theater on August 11th and 12th, and they attended the theater and were given a grand time by the theater management.

Awarded Purple Heart

Edward Francis Wasilius, Shipfitter Second Class, U. S. N. R., the husband of Mrs. Florence Richards Wasilius, 465 Carey Ave., Wilkes-Barre, Pa., has been given the Purple Heart for wounds received at Iwo Jima last February 22nd. Attached to a Seebee Unit, the sailor was struck in the left hand by a shell fragment.

Home on Furlough

Pfc. Frank J. Druchunas, U. S. Army, son of Andrew Druchunas, of 15 Oak St., Pittston, Pa., is spending a 30-day furlough at the home of his father, after spending 13-months in the European Theater of Operations. He served with the Third and Seventh Armies, and has received the Presidential Citation, Good Conduct Medal and Three Bronze Stars for three major engagements. He will report to Indiantown Gap for reassignment on completion of his furlough.

Released From Service

Seaman First Class Al Yenches, U. S. Navy, of 321 Walnut St., Luzerne, Pa., arrived home on Saturday, August 11th, after being given an Honorable Discharge from the U. S. Navy at Philadelphia. Seaman Yenches, who served 16-months overseas, was first stationed in Australia, where he handled officer messenger mail, and later in Hollandia, New Guinea, and at Zamboanago on the island of Mindinao in the Philippines.

Returns From Overseas

Tech. Third Class John Straigis, U. S. Army, son of Mrs. Anna Straigis, of 72 Center St., Kingston, Pa., a member of Pennsylvania's own famous 28th Division, who served with it continuosly since the organization was federalized in February 1941, has returned from the European Theater. Sgt. Straigis, who is 26-years old, served throughout his military career with the 109th Field Artillery Battalion. He holds the Bronze Star, Purple Heart and Five Battle Stars for participation in major campaigns. The Bronze Star was awarded him for rescuing a wounded comrade while under enemy fire.

Observed First Year Overseas

Sgt. Peter P. Brazitis, U. S. Army A. F., son of Mrs. Mary Brazitis, of 411 Beade St., Plymouth, Pa., has observed his first year of overseas service. He entered the Armed Forces in December, 1942, and arrived overseas in July, 1944, landing in Italy. He is currently serving with the Mediterranean Air Transport service in Italy. He has been awarded the Good Conduct Medal, and is authorized to wear the European-African-Middle Eastern Theater Ribbons with one Bronze Battle Star, for his participation in the Rome-Arno Campaign.

Sgt. Edward Partanavich Commended by President

Sgt. Edward Partanavich, U. S. A. A. F., of 513 Blackman St., Wilkes-Barre, Pa., was among those commended by President Truman during his stay at the "Big Three" Conference in Potsdam. Sgt. Partanavich, who was a member of the First Airborne Army, was one of the 3,300 officers and men who operated and administered the American section of the "Big Three" Conference Area.

Brothers Reunited n Manila

Reunion in Manila, the Philippines, was the good fortune of the Eselunas brothers, Joe, a printer, First Class, of the U. S. Navy, and Pfc. Alphonse, of the U. S. Army, both of New Britain, Conn., and sons of Mr. and Mrs. John Eselunas of 74 Woodland St. They had not seen each other in nearly three years, since Alphonse's wedding, 33-months ago in Massachusets. Both veterans have seen action.

Parathrooper Has Birthday

Paratrooper Pfc. Alfred Vaiksnoris, U. S. Army, son of Mr. and Mrs. V. Vaiksnoris, Ashley, Pa., celebrated his 22nd birthday anniversary on Aug. 18th, somewhere in Germany. He received his training at Fort Benning, Ga., entering the service on April 8th, 1944, and was sent overseas on October 20, 1944. He is stationed in Germany with the 82nd Division serving with the Army of Occupation.

Former Curate Visitor at Rectory

Lt. Alfred W. Cabitor, formerly a curate in St. Joseph's Lithuanian Church, Waterbury, Ct., spent a few days at the Rectory before returning to the Hospital at Fort Devens, Mass. He left for the service in April, 1945, and has served overseas in France and Germany.

Reports to Camp Campbell

Pfc. Edmund S. Brazonis, U. S. Army, son of Mr. and Mrs. William Brazonis, of 627 North Riverside St., Waterbury, Ct., veteran of campaigns in Normandy, Northern France, Germany, Luxembourg and the Rhine, reported for duty at Camp Campbell, Kentucky, after a 30-day furlough with his parents. He served with the Fifth Infantry Division of the Third Army, and wears the Combat Infantryman's Badge, the Good Conduct Medal, the Purple Heart with One Cluster, and the Silver Star Medal.

Prior to entering the Army on March 15th, 1943, he was employed at the Pratt and Whitney Aircraft Corporation of America, in Hartford. *J. R. D.*

CARDINAL DOUGHERTY HONORARY MEMBER OF THE UNITED LITHUANIAN RELIEF FUND

His Eminence, Dennis Cardinal Dougherty, Archbishop of Philadelphia, has accepted Honorary Membership in the United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., Rev. Dr. J. B. Koncius, President, announced today.

This organization, which is a member agency of the National War Fund, is at the present time directing the American clothing drive for war-distressed Lithuanians in Europe.

ULRFA PARTICIPATED AT THE 200-TH ANNUAL TRENTON STATE FAIR

To the United Lithuanian Relief Fund of America went the singular honor of being the only foreign relief organization to participate at the 200th annual Trenton State Fair, Sept. 9-16, Trenton, N. J. Keen interest was shown by the visitors to the Fair in the American clothing drive for Lithuanian war victims as exhibited in the United Lithuanian Relief booth. This Fair, which commemorates the 200th anniversary of the first Trenton Fair sponsored by King George II in 1745, is visited daily by thousands of New Jerseyites and others from neighboring States.

HOSPITALS IN URGENT NEED OF MORE HELP

More than 130,000 professional and non-professional workers, in addition to more trained volunteer nurses' aides, are needed in the nation's civilian hospitals immediately, the Office of War Information reports at the request of Government agencies that are inaugurating a campaign to recruit the needed personnel. The Public Health Service of the Federal Security Agency, the War Manpower Commission and the Veterans Administration are sponsoring the recruiting drive in cooperation with the American Red Cross, the National Nursing Council for War Service, and the American Hospital Association.

Urgently needed at once, according to the three Government sponsors, are 30,000 graduate nurses for general, tubercular and psychiatric hospitals; 8,000 graduate nurses for public health nursing; 2,000 graduate nurses for Veterans Administration hospitals (this is in addition to 3,000 more who will be needed by January 1947) and 90,000 non-nursing hospital workers. Besides these paid workers, 40,000 already trained volunteer nurses' aides are needed to augment the number now giving many hours of service to the hospitals, it was stated.

It is expected that within a few months large numbers of nurses released by the military services and closed war plants may transfer their services to hospitals, but no appreciable increase in the number of women taking such positions is expected immediately. Of the 13,000 industrial nurses, many are expected to remain in the industrial field. Of the Army and Navy nurses released, it is expected that many will take well deserved rests before they take up new duties in civilian hospitals or as private nurses. The first classes of cadet nurses, now in training, will not become graduate nurses until next July.

In view of this situation, OWI was informed, the appeal during the recruiting drive is made to professional nurses who have retired or who are doing other work; to nurses who could accept more essential nursing positions, and to students. It was stated that in the 1,300 hospitals in the country with schools of nursing, student nurses during 1944 carried 80 per cent of the nursing load. The need for the additional nurses, the sponsors of drive add, is due to the patient load, which is heavier today than at any time since 1940, as well as to the withdrawal in the past of nurses for the armed services and war plants. *OWI*

STATE DEPT. SPUNK

It appears that our State Department is beginning to show some spunk and leadership, along with a tendency to speak plainly and sternly. We all should know by now that we cannot be isolationists. We are the world's leading nation ,and the other countries look to us for guidance. We have the power and the right to insist that the other big nations respect the rights of the small countries freed of the Nazi yoke. If any nation is to get our material and financial help, that nation should first put its own house in order. Russia seems reluctant to get in step, put stern handling by Truman and our State Department will swing the big bear around.

WAR TWO VET.

(Washington Times Herald, August 31, 1945.)

THE JEWS IN LITHUANIA

When the Russians invaded Lithuania in June, 1940, the population was subjected to unbearable conditions, both morally and materially. Roman Catholics, Protestants and Jews, especially those who were pious and well-to-do, complained of the intolerable Soviet yoke. The situation of such well-known Jews as for instance, Dr. J. Paikinas; Dr. Lygumas; Gurvicius, the dentist; and Paisas, proprietor of a mill, became very difficult, since their homes, enterprises, shops, professional practices, and other means of existence had been taken away. The number of Jews deported by the Soviets is estimated at five thousand, of whom some are in prisons and some in concentration camps in distant Siberia.

Under the German occupation (June, 1941, to the summer of 1944), the position of the Jews changed for the worse, and they were then threatened with extermination. The Jewish population of all the towns and villages was segregated. The inscription *Eintrit fuer Juden Verboten* (It is prohibited for Jews to enter) appeared on many buildings. The Jews were penned up in ghettos under the guard of the Gestapo. The brownshirts, free to do anything they pleased, started by cutting off the beards of the rabbis and of all elderly Jews and forcing them in other ways to infringe the strict rules of the Talmud, e. g., to slaughter pigs or to catch them in the open.

The Jews, surrounded by armed members of the Gestapo, were driven from the ghetto every morning at seven to do compulsory labor. The old men, women and children, in rags, pale and exhausted, were treated with especial brutality. After they had done their work, they were driven back to the ghetto by their torturers, who hit their victims when they moved too slowly.

A few weeks after the German occupation of Lithuania the Jews from the smaller ghettos were brought to the larger ones in Kaunas, Vilnius, Siauliai, and Radviliskis. In the places several streets were fenced off with barbed wire, and the Jews were driven into the enclosures.

At first the Germans ordered Lithuanian policemen to guard the ghettos. When it became evident that the latter frequently released their prisoners, they were dismissed, and Jews were appointed in their place in the second year of the German occupation. They were mostly young Jews and wore special caps. They are said to have maltreated their prisoners severely, especially the intellectuals and those who were well-to-do. These same Jewish policemen searched the prisoners daily upon their return from compulsory labor service. These examinations were usually exacting and very rough. Any smuggled goods, especially food, was immediately seized and the culprit was beaten and badly abused. It may be that the Jewish guards acted in such a manner only when they were being watched by the Nazis.

The Extermination of The Jews

The number of the ghetto prisoners shrank, little by little, as the Germans took them in groups to the forest and shot them. Prisoners too weak to work or those who were disobedient were among those who were immediately executed. The Jews were taken from the ghettos to the place of execution by the Gestapo. Usually they were taken to a forest where graves had been dug by other Jews. Men, women, and children, among them young boys from ten to fifteen years of age still dressed in their grammar-school uniforms, were massacred in separate groups. These scenes of slaughter were so horrifying that even the Gestapomen were affected. After such "work," they usually lost their appetites and had to "calm their nerves" by the consumption of great quantities of liquor.

Lithuanian Assistance To The Jews

The Lithuanian people accorded sincere and practical sympathy to the Jews. Lithuanian farmers secretly brought bread and milk to the ghettos for the Jewish children. Lithuanian policemen who were set to guard the ghettos helped their prisoners to escape and to obtain the food brought by sympathetic Lithuanians. Repeated announcements made by the Gestapo to the effect that all those who protected Jews, housed them, or helped them in any way would be considered "of Jewish blood" and suffer confinement in the ghettos, failed to frighten the Lithuanians. Numbers of them were sentenced to imprisonment by the German special courts for the "crime" of assisting the Jews.

Many Jews who escaped from the ghettos were sheltered by Lithuanian farmers. A farmer near Skuodas, for instance, housed a whole Jewish family on his farm for one and a half years. The Nazis later discovered the fact and shot the farmer's family, together with their Jewish proteges.

The Roman Catholic Church in Lithuania also did what it could. It may be recalled that in 1942, the Rev. J. Skvireckas, Archbishop of Kaunas, publicly interceded with the occupants on behalf of Dr. Shapiro, chief rabbi of Lithuania. Roman Catholic priests assisted Jews by all means in their power, even producing birth certificates for Jews and inscribing them under assumed names. Many Jews are indebted for their lives to such documents. In their sermons Catholic priests often emphasized that the Jews were God's children and that the mistreating of any innocent man—Jew or otherwise—was forbidden by the laws of God and man. The massacre of Jews was openly condemned by Lithuanian Roman Catholic bishops at their conference in 1942. In their pastoral letters they called upon faithful Catholics to fight such infamous crimes, and many priests suffered punishment because they carried out these episcopal instructions. Prelate Suziedelis, of Ziezmariai, was imprisoned. Several priests, including the Rev. A. Lipniunas and the Rev. S. Yla, were confined in German concentration camps for the same reason.

How Many Jews Remain in Lithuania

On the eve of the Soviet occupation of Lithuania, that country's Jewish population was estimated at 223,000. Of this number only about 23,000 remained in the ghettos in the third year of the German occupation. Some of these were Jews who had been imported from abroad by the Germans. It is reported that on June 29, 1944, about 500 Jews were being used for compulsory labor in Kretinga, but whether all of them were Lithuanian remains unknown.

How many Jews have survived up to the present cannot be accurately ascertained. Conservative estimates place their number at 30 percent of the former Jewish population. The survivors are those who escaped from the ghettos and remained in hidding in Lithuanian villages and forests, refugees and deportees in the USSR and perhaps some of those who had been used by the Nazis for slave labor outside Lithuania's borders. A small number of these in the ghettos may have survived.

COMMUNISM, 1945 MODEL

. . . In 1918, 1919, 1920, the Soviet Union was not in a position to give much physical aid to revolutionary movements abroad. The will to do this was unquestionably present and found expression in the efforts to set up Soviet republics in Finland, Estonia, Latvia and Lithuania, and in the attempt to Communize Poland in the war of 1920—a forgotten or unknown piece of history for some well-known American commentators... A policy of Red imperialism had to be postponed to a more favorable time.

This more favorable time has arrived. There is little evidence of any popular social revolutionary ferment among the people in Eastern and Central Europe . . .

But what is lacking in sportaneous desire is replaced by the overwhelming power of the Red Army, a power which has been largely built up with over eight million dollars' worth of lend-lease aid from the United States. The Red Army and NKVD form the same kind of tem as the *Wehrmacht* and the Gestapo. Any independent liberal, democratic, socialist individuals and groups in the "liberated" countries which fall under Soviet occupation are mercilessly hunted down and liquidated.

And here the fifth column role of the national Communist parties comes into effective use . . .

(William Henry Chamberlin, *New Leader*, June 9, 1945.)

ĮDOMIOS NAUDINGOS KNYGOS

AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ DARBAI. Išleido Kunigų Vienybė. Stambaus formato, 352 puslapių. Knyga padalinta į penkis skyrius apimančius Amerikos lietuvių parapijas, draugijas ir įstaigas, mokslo įstaigas (aukštesnes ir parapijines mokyklas), spauda ir įžymių veikėjų-veteranų biografijas. Knyga iliustruota 40 paveikslų. **Knygos kaina kietais viršeliais $3.00, paprastais aptaisais $2.00.**

NUSISYPSOK! Surašė J. K. M. Tai yra puiki, rinktinių juokų knyga. Ją nusipirkę nesigailėsite, nes tai retenybė mūsų kalboje. Nepamirškite, kad tą ne vienam skaitymui tokia knyga su tokiais juokingais nupasakojimais. Pakartotinai teks tą knygą susiieškoti ir iš naujo skaityti. Atspausdinta ant puikiausio popierio ir įrišta gražiais apdarais. Joj randasi 160 įvairių įvairiausių juokų. 150 didelių puslapių. Iki šiol buvo parduodama po $1.00, dabar beveik visu trečdaliu nupiginta ir parsiduoda tik už **70 centų.**

SPARNUOTI LIETUVIAI — DARIUS IR GIRĖNAS. Parašė P. Jurgėla. Turinys: Dariaus ir Girėno gyvenimo ir veikimo apžvalga. Skridimas per Atlantą. Soldino miško paslaptis. Žygio atgarsiai pasauly. Dariaus ir Girėno nuopelnai aviacijai ir mūsų tautai. Poezija apie Lituanika. Skridimo rėmėjai ir rėmėjų komitetai. 384 puslapių su 86 paveikslais; tvirti viršeliai. Kaina $1.50.

SIBIRO ISTRĖMIME IR BOLŠEVIKŲ KALĖJIME. Parašė Juozas Prunskis. Kaina 10 centų.

Kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJA
73 E. South Street (P. O. Box 32)
Wilkes-Barre, Pa.

JAUNUOLE,

Jei nori tobulai pasiškęsti Kristui ir artimo gerovei: Jaunuomenės auklėjimui, spaudos darbams, ligonių slaugymui ir senelių priežiūrai, STOK į *Nekaltai Pradėtosios Švenč. Panos Marijos Seserų Lietuvaičių Kongregacijos Vienuolyną.*

Seselių Kongregacija buvo plačiai išvyščiusi savo veikimą Lietuvoje, kur turėjo 200 seserų su 32 misijomis: prieglaudas, vaikų darželius, mokyklas, moksleivių bendrabučius ir spaustuvę. Seselės pasekmingai dirbo katalikų veikime.

Amerikoje Kongregacija turi šiuos vienuolynus: Putnam, Conn., Thompson, Conn., Hinsdale, Ill. ir Greene, Maine.

Dėl įstojimo sąlygų prašome kreiptis šiuo adresu: *Sister Superior, Immaculate Conception Convent, R. D. 1., Putnam, Conn.*

KAIP TAPTI AMERIKOS PILIEČIU?

Tai yra labai naudinga knygutė, kuri daug padės tiems, kurie ruošiasi gauti Amerikos pilietybės antruosius popierius. Joje yra trumpai suglausti klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbose. Knygutė mažo formato. Gali moterys ją įsidėti į ridikulį (pocketbook). Didelės raidės, spauda aiški. Norintieji gauti knygutę—**"Kaip Patapti Amerikos Piliečiu?"**, įdėkite į konvertą 25c. ir paraškite **"GARSUI", P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.**

VIETINĖS ŽINIOS

LRKSA 4 APSKRITIES KUOPOMS

Svarbus bertaininis LRKSA 4-tos apskrities kuopų atstovų susirinkimas įvyks sekmadienį, rugsėjo 30-tą, Šv. Mykolo parapijos svetainėje, 1073 Jackson St., Scranton, Pa.

Pradžia 2 P. M.

Dienotvarkėje valdybos raportai, pranešimai, naujo generalinio vajaus ir kiti reikalai.

Visų kuopų atstovai dalyvaukite šiame svarbiame susirinkime.

V. Leliokas, pirmininkas
P. V. Zdanavičius, sekr.

PAGERBTUVIŲ PRAMOGA

Pereitą sekmadienį, rugsėjo 16, Lietuvių Piliečių Klubo svetainėje, Pittstone, įvyko pramoga pagerbti LRKSA 4-tos apskrities metinio išvažiavimo rengėjus ir darbininkus.

Metinis išvažiavimas įvyko rugpiūčio 19-tą Rocky Glen parke ir visais atžvilgiais pavyko.

Pagerbimo pramogos surengimu rūpinosi darbšti apskrities valdyba su pirmininku Vitalium Lelioku priešakyje.

Dalyviai maloniai praleido laiką prie skanios vakarienės. Pirmin. V. Leliokas, sekr. P. V. Zdanavičius ir iždin. J. Masonis vakarienės laiku pareiškė nuoširdžią padėką visiems apskrities darbuotojams ir rėmėjams.

NUMIRĖ ANTANAS RAKAUSKAS

Gyveno 244 Poplar St., Wilkes-Barre. Numirė rugsėjo 12-tą, palaidotas iš Švč. Trejybės bažnyčios parapijos kapinėse. Paliko žmoną, 5 vaikus, 7 anūkus. Velionis priklausė prie LRKSA 17 kuopos. Įsirašė 1906 m., taigi buvo vienas iš seniausių narių. Jo žmona Ona Rakauskienė irgi prisirašė tais pačiais metais.

NUMIRĖ JUOZAS ŠIMONIS

Penktadienį, rugsėjo 14, naktį, numirė LRKSA 56 kuopos (Breslau) pirmininkas Juozas Šimonis, 58 metų. Numirė savo namuose (ūky), Dorrance.

Iškilmingos laidotuvės įvyko antradienį, rugsėjo 18-tą, iš St. Mary's bažnyčios parapijos kapinėse, Dorrance.

Velionis gimė Lietuvoj iš kur atvyko virš 40 metų atgal.

Liūdesy paliko žmoną Marijoną, sūnų Albertą ir dukterį Lillian namieje, sūnų Juozą tarnaujantį ginkluotose U. S. jėgose, kurs dabar randasi Pacifike; brolį Ambraziejų, Dorrance, ir seserį Oną Padgaiskienę, Lawrence, Mass.

Velionis į Susivienymą įsirašė kovo 12, 1917 metais. Kiek išgalėdamas darbavosi savo kuopos gerovei eidamas atsakomingas viršininkų pareigas, o kai buvo stipresnės sveikatos dalyvaudavo 4-tos apskrities susirinkimuose ir prisidėdavo prie veiklos.

Visa velionies šeima—žmona, vaikai ir brolis taipgi yra Susivienymo nariais.

Amžiną atilsį suteik jo vėlei, Viešpatie!

Šeimai ir giminėms pareiškiame giliausią užuojautą!

PLYMOUTH

SODALIEČIŲ ŠOKIS

Genovaitė Rinkevičiūtė, šokio rengimo komiteto pirmsėdė

Plymoutho Šv. Kazimiero parapijos sodalietės rengia šokių vakarą rugsėjo (September) 27-tą, Lenkų svetainėje (Polish Hall), Plymouth.

Genovaitė Rinkevičiūtė yra šokio rengimo komiteto pirmsėdė. Jai asistuos šios komisijos: *Prie tikietų*—A. Truskauskaitė ir L. Bogdonaitė; *prie durų*—R. Bogdonaitė, J. Bogdonaitė, A. Zaleskaitė, D. Tribendytė, E. Jola, A. Bagdonaitė; *checkroom*—R. Venslovaitė, N. Rinkevičiūtė, E. Bogdonaitė, E. Petrušauskaitė, J. Bogdonaitė, M. Tribendytė, E. Jenčiūtė, J. Nareskaitė; *refreshments*—E. Muslinaitė, N. Truskauskaitė, V. Radzevičiūtė, M. Petrušauskaitė, L. Valskytė, M. Kubiliūtė, A. Krajauskaitė, R. Matelionytė, A. Blaskytė, M. Kazlauskaitė; *raštininkė*—M. Petrušauskaitė.

MIRĖ

A. a. Ona Mikalonienė, gyv. 214 McGinnis St., Plymouth, palaidota rugsėjo 15-tą iš Plymout'o Šv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapinėse, Muhlenburg. Mišias atlaikė ir kapinėse paskutinę benedikciją suteikė kun. J. Kazlauskas.

VYTAUTO BACEVIČIAUS KONCERTAI

Vytautas Bacevičius šį rudenį duos du koncertus New York Times Hall.

Pirmas koncertas bus lapkričio 4 d., antras—25 d.

Programoj—Chopino, Scarlatti, Bacevičiaus, Gruodžio, Skriabino ir kitų kūriniai. *A.*

Philadelphijoje leidžiamas ukrainiečių laikraštis "Amerika" įsidėjo laišką iš Europos, kuriame pasakojama, kaip ukrainiečiai susitinka su Vokietijoje atsidūrusiais lietuviais. Ir vieni, ir kiti, esą, gailis, kad tik jų keletas iš tūkstančio moka anglų kalbą (LAIC).

J. GRUODŽIO KŪRINYS

Viena amerikiečių muzikos leidykla rengiasi išspausdint J. Gruodžio kompoziciją "In Lithuania." *A.*

THE TONIES' TAVERN
(SKARNULIŲ) PRAMOGA
ĮVYKS SEKMADIENĮ
RUGSĖJO (SEPTEMBER) 23, 1945
SCARLET LAKE
Carpenter Road (pagal Harvey's ežerą)
Bus skanių užkandžių ir gėrimų. Dainos ir įvairūs žaidimai. Užkviečiame dalyvauti kostumerius, draugus, pažįstamus ir pažįstamus.
MR. IR MRS. SKARNULIAI

DRABUŽIŲ IR AVALYNĖS VAJUS WYOMING KLONYJE DUOS GERUS REZULTATUS

Propaganda Per Radio ir Vietinius Laikraščius Sudomina Kitataučius

Pereitame numeryje buvo suminėta apie sekmingai vykstantį drabužių ir avalynės rinkimą Pitttson'e, Kingstone ir Plymouthe. Dabar turime daugiau žinių apie vajaus eigą iš kitų kolonijų.

Wilkes-Barre Švč. Trejybės parapijos ribose rinkimo akcija irgi stipriai išvystyta. Vietos klebono kun. J. K. Miliausko ir jo asistento kun. J. Valūno karšti raginimai bažnyčioje įjudino žmones aukoti ir rinkti. Žmonės neša drabužius į jiems artimiausius ir patogiausius punktus, iš kurių bus surinkti į vieną vietą (parapijos svetainėn), čia bus peržiūrėti, supakuoti ir išsiųsti į centrinį sandėlį, Brooklyn, N. Y.

Vadovaujant kun. J. F. Baltusevičiui ir jo asistentui kun. J. Norkūnui, Scrantų Šv. Mykolo parapijoje darbas eina smarkiai ir rezultatai bus geri. Jau apščiai surinkta. Minėta parapija nėra didelė, bet žmonių atjautimas ir dosnumas yra pažymėtinai aukštas.

Nedidelė Šv. Pranciškaus parapija, Miners Mills, vadovaujama nuoširdaus patrioto kun. kleb. A. Ežerskio, atlieka savo dalį visu šimtu procentų. Tą patį galima pasakyti apie Sugar Notch Šv. Petro ir Povilo parapiją vadovaujamą kun. kleb. J. Šupšinsko; Wanamie Šv. Marijos ir Hanover Šv. Juozapo parapijas vadovaujamas kun. kleb. V. Šimkonio; Luzerne Šv. Onos parapiją vadovaujamą kun. kleb. J. C. Kundrecko ir Duryea Šv. Juozapo parapiją vadovaujamą kun. kleb. J. Savulio.

Kol kas neturime žinių iš Scrantų Šv. Juozapo parapijos, Forest City Šv. Antano parapijos, Eynon Šv. Marijos ir Hazletono Šv. Petro ir Povilo parapijų, vienok esame tikri, kad ten, vadovaujant kilnadvasiams klebonams, drabužių rinkliavos vyksta sekmingai.

Kun. kleb. J. K. Miliausko pastangomis, WBRE radio stotis ištisą savaitę po tris kartus į dieną skelbė Wyoming Klonyje vykdomą drabužių ir avalynės rinkimo vajų. Rugsėjo 14-tą, nuo 12:45 iki 1 P. M., iš tos pačios radio stoties jautrią kalbą pasakė jaunas advokatas Jonas R. Virbalis. Vietiniai dienraščiai — Wilkes-Barre Record, Times Leader ir savaitraštis Sunday Independent irgi mielai talpina straipsniukus apie Lietuvos tremtinių - pabėgėlių padėtį, jų naudai vykdomą drabužių ir avalynės rinkimo vajų. To pasekoje atsiranda kitataučių, kurie aukoja drabužius ir priduoda juos į parapijų centrus, o kiti atneša į L. R. K. S. A. centro patalpas.

Bendrai, vajus Wyoming Klonyje duos gerus rezultatus.

LAIŠKAS IŠ PARYŽIAUS

Didžiai Gerbiamas
"Garso" Redaktoriau!

Neturėdamas kitos galimybės, nes jokio kito adreso Wilkes-Barre, Pa., neturiu, drįstu kreiptis į jus, redaktoriau.

Reikalas yra toks: mano brolis kunigas V. Dargis, buvęs Šv. Kazimiero Seserų Kongregacijos kapelionas, Pažaislyje, miręs 1941 m., savo laiku gyvenęs Wilkes-Barre, Pa., ir 1906 metais į Wilkes-Barre, Pa., išsivežė savo ir mano seserį Viktoriją Dargytę - Sitkauskienę, gimusią 1890 m., o 1907 metais ten pat nuvažiavo dar viena sesuo Ona Dargytė-Kirkliauskienė, gim. 1884 m. Abi kilę iš Skriaudžių, Veiverių val., Marijampolės apskrities.

Karo aplinkybių dėka, man atsidūrus Prancūzijoje, neliko pas mane jokių adresų, kad galėčiau su jomis susirašyti. Geriausia seserų adresūs žinojo mano giminaitė Šv. Kazimiero Seserų Kongregacijos Seselė—Didčpinigaitytė (buv. Šv. Kazimiero Seserų Kongregacijos Pažaislyje vyresnioji), dabar, rodos, gyvenanti Čikagoje, Kongregacijos centre.

Girdėjau, jei tiesa, Amerikoj gyvenančių lietuvių vedami sąrašai miestais ar valstijomis. Gal galima būtų iš tokių sąrašų sužinoti mano seserų adresai?

J. Dargis

Adresas: a Monsieur Dr. A. Bačkis, Paris, 8, 5, rue de Messine 5, (Pour remettre a avocat J. Dargis).

Paryžius, 1945, 8, 15.

Redakcijos prierašas: Dedame šį laišką "Garsan," kad paieškomi asmenys turėtų galimybės pasiskaityti ir atsiliepti.

AUKOS AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI

Nuo 1945 metų rugpiūčio 1 iki 31 dienos Amerikos Lietuvių Tarybai prisiuntė šias aukas:

1.	LRKSA 93 kuopa, persiuntė Mrs. Zausytienė	$ 36.00
2.	Boston Committee for Lithuanian Independence	139.42
3.	Mrs. Vera Mikušauskas, Baltimore, Md.	3.00
4.	Mr. M. Cicenas, Cleveland, Ohio	300.00
5.	Mr. P. Motiečius, Waterbury, Conn.	5.00
6.	Mrs. Philomena Medlin, SLA 42 kp., Grand Rapids	6.50
7.	Mr. J. Grudis, Spring Valley, Ill.	5.00
8.	Mrs. X., Chicago, Ill.	5.00
9.	Rockfordo ALT skyrius, persiuntė p. P. A. Deltuva	50.00
10.	Ansonia ALT skyrius, persiuntė p. J. Radzevičius	26.00
11.	New Haven, Conn. skyrius, persiuntė p. J. Tamulis	100.00
12.	Mr. Paul Atkinson, Chicago, Ill.	5.00
13.	Mr. Anton Kazaitis, Chicago, Ill.	5.00
14.	LRKSA 35-ta kuopa, persiuntė p. J. Šimkus	8.00
15.	Roselando Demokratų Klubas, persiuntė p. A. Laurutanas	15.00
16.	Mr. J. M. Šaltenis, Chicago, Ill.	5.00
17.	Lietuvių Piliečių Klubas, Worcester, Mass.	100.00
18.	M. Praninskas, Chicago, Ill.	5.00

MOTERŲ SĄJUNGOS SEIMĄ PRISIMINUS

Priešseiminės Pamaldos

Puošnioje Šv. Petro ir Povylo bažnyčioje Šv. Mišių auką atnašavo, pasakė pamokslą ir išdalino Šv. Komuniją pats vyskupas Francis Haas. Tai buvo ypatingai įspūdinga ir nepaprasta apturėt Šv. Komuniją iš vyskupo rankų.

Išvažiavimas, Dainos Prie Ežero

Po pirmos dienos sesijų, vakarop, delegatės ir svečiai rinkosi prie parapijinės mokyklos, o iš ten automobiliais važiavome į Crooked Lake, gerb. kun. J. Lipkaus vasarvietę. Vasarnamis ant kalnelio, o klonyje, ežero krantely, ruošiama "Weenie Roast."

Ir kas manė, kad čia galės būti tiek draugiškumo. Toks malonus vakaras!

Žaista keleta lietuviškų žaidimų ir po to dainuota. Donna Kaminskas tą didį būrį sąjungiečių taip įjudino, kad dainuota per ištisas tris valandas. Pradedant su "Saulelė Raudona," bagiant "Eisim, Seselės, Namo," apdainuota "Vilniaus Kalneliai," "Nemunas ir Dauguva," "Bakužė Samanota" ir t. p.

Apie pusę dainuojančių lietuvaičių sudarė čia augę moterys mergaitės giedojusios ir dainavusios bažnytiniuose choruose. Tai nuopelnas mūsų muzikų A. Pociaus, kun. J. Čižausko, Jono Čižausko, Daukšos, Kudirkų ir kitų, kurie mokė tų lietuviškų dainų per metų metus.

Ir taip švelnus vėjelis nešė dainų garsus toli į anapus ežerėlio, toli, toli nuo tėvų šalies kurią linksmai bei liūdnai apdainavome.

Vietinis klebonas kun. J. Lipkus rodė daug vaišingumo ir pats daug darbo pridėdamas dėl "Weenie Roast."

Pavargę, Bet Linksmos Atsisveikinome

Seimavome keturias dienas. Paskutinė sesija baigta apie trečią valandą ryto. Nors visos išvargę, bet patenkintos, nes daug nuveikta, daug permainų padaryta. Atsisveikinome su organizacijos pasišventusiomis delegatėmis, gražiai seimą priruošusiomis iš Grand Rapids, Mich., Worcester, Mass., Pennsylvania valstijos, Cleveland, Ohio, Detroit, Westville, Ill. ir iš tolimo New Hampshire.

Tik tėvynės ir Dievo meilė gali taip arti surišti darbuotis žmonijos gerovei.

Donna Kaminskas

BALTIMORE, MD.

Primicijos

Sužinojau, kad sekmadienį, rugsėjo 30-tą, mūsų bažnyčioje laikys kunigiškas primicijas kitatautis Pranas Lang. Šis jaunuolis susipažino su mūsų kunigais per Novenos pamaldas ir kuomet jo vyresnysis brolis Jurgis numirė (du metai atgal), tai mūsų klebonas ne tik jį priglaudė, bet paėmė savo globon. Šio mėnesio 22 d. klierikas Lang buvo išventintas kunigų seminarijoje Kanadoje. Atnašaus pirmas iškilmingas Mišias mūsų bažnyčioje rugsėjo 30 d. 11 val. ryte ir tuoj vyks į savo vyskupiją Saginaw, Michigan. Daugel iš mūsų parapijiečių pažįsta klieriką Lang ir džiaugiasi, kad trumpu laiku jis pasieks savo siekį.

Nuotrupos

Sekmadienį, su Švč. Vardo Dr-ja matėsi einant prie šv. Komunijos grįžę kariai—Alfonsas Adomaitis ir Pranas Vasiliauskas. Sveikiname mūsų veteranus. Džiaugiamės jų laimingu sugrįžimu.

Ponia Prosevičienė ir jos duktė Emilija pasisvečiavę pas savo sesutę Baltimorėje ir aplankę Sesučių Kazimieriečių Akademiją Newtown, Pa., šeštadienį lėktuvu grįžo namon į Chicagą. Viešnios buvo patenkintos savo apsilankymu. Džiaugiasi mūsų šventovės ispūdžiais. Ponia Prosevičienė žadėjo su savo vyru grįžti į Baltimorę į 40 valandų atlaidus.

Juozas Kašinskas, Strazdauskų broliai, Valerijonas ir Antanas, Feliksas Rekus, ponia Sofija Mandravickienė ir jų padėjėjai baigia planus pagerbimo puotai paminėti kun. Dubinsko 15 metų darbuotės sukaktį. Puota įvyks rugsėjo 23 d.

CAMDEN, N. J.

A. a. Klem. Danulevičius

Rugsėjo 13-tą miesto išlaidomis palaidotas viengentis Klemensas Damulevičius. Kelios dienos anksčiau jį suvažinėjo automobilis. *Pranešėjas*

NEW HAVEN, CONN.

Žinutės

Rugsėjo pradžioje garbingai paliuosuoti iš karo tarnybos kariai Albertas Štyra ir Petras Abromskis. Malonu matyti abu jaunuoliu civiliame gyvenime. Tėveliai ir giminės džiaugiasi sulaukę abiejų. Taipgi Šv. Kazimiero parapijos choras džiaugiasi sulaukęs Alberto, kuris ilgus metus priklausė prie choro, turi stiprų tenoro balsą ir yra daug pasidarbavęs jaunimo gerovei.

Sveikiname abu jaunuoliu laimingai sugrįžusius iš karo tarnybos!

* * *

Antanas ir Juzė Dičkai išleido savo jauniausią sūnų Edvardą į Marianapolio Kolegiją tęsti mokslą. Labai girtinas žygis, nes ten sūnus turės gerą progą pasiekti mokslą ir išmokti lietuviškos kalbos, kas mūsų jaunimui didelė brangenybė. Pageidaujama, kad ir daugiau mūsų kolonijos jaunimo gautų progos lankyti Marianapolio Kolegiją.

Sveikinam ponus Dičkus už susipratimą ir įvertinimą geros mokslo įstaigos, taipgi linkime jaunam Edvardui sveikatos ir pasisekimo moksle!

* * *

"Broliai, sesutės, gelbėkite mus!" "Mūsų viltys yra Amerikos lietuvių rankose ir širdyse!"

Taip šaukiasi į mus iš įvairių kraštų mūsų tautiečiai, kurie randasi ištremti iš tėvynės Lietuvos. Artinantis žiemai, reikalingi rūbai. Taigi šiuo tarpu mūsų vietinis BALF skyrius rūpinasi rinkimu rūbų ir vitaminų, taipgi muilo ir prašo visų geros širdies lietuvių pagelbėti šiame darbe. Jei dar nepridavėt rūbus, tai pirma proga priduokit komisijai, kuri darbuojasi. Jei negalit pristatyti į parapijos svetainę, praneškit komisijai ir atvažiuos pas jus rūbus paimti. *M.*

IŠLEIDŽIA ŽILEVIČIAUS KŪRINIŲ

"Paragon" leidykla ateinantį mėnesį išspausdins J. Žilevičiaus kompoziciją—iš viso 13.

J. Žilevičius šiuo laiku baigia rašyti operetę.

Taip pat rengiama spaudai jo plati studija apie Stasį Šimkų. *A.*

RINKTINĖS MALDAKNYGĖS

Kiekvienas Lietuvis Katalikas Turi Galimybės Pasirinkti Gražiausią Lietuviu Kalba Išleistą Maldaknygę Prieinama Kaina. Pasinaudokite Proga.

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS. Surinko ir išleido kun. P. M. Juras. Kaina $3.50.

Maldaknygė turi 788 puslapius. Minkštais odos viršeliais, papuošta lietuviško stiliaus kryžiumi, bet viduje dar gražesnė. Joje telpa 106 paveikslėliai. Daug jų paimti iš Mišiolo. Evangelijos sekmadieniams ir bažnytinėms šventėms. Novenų 12. Litanijų 16. Vainikų maldų (karunkėlių) 7. Giesmių 9. Trejos Mišios (vienos liturginės..maldos iš Mišiolo). Graudūs verksmai. Arti šimto puslapių pašvęsta maldoms į Švč. Sakramentą. Nurodoma geri darbai, už kuriuos galima laimėti atlaidus. Labai daug įvairių maldų su atlaidais. Nurodoma gyvenimo pagrindai—atspausdinta visi poteriai. Raidės aiškios ir įvairios. Kalba graži.

ŠVENTOJI VALANDA—Maldos ir Giesmės

Sutaisė kun. J. K. Miliauskas. Tai vienatinė Amerikoj išleista maldaknygė, kurioje telpa maldos ir giesmės su gaidomis taip, kad žmonės gali sekti kunigą maldose ir giedoti giesmes su choru. Kaina 15c. Imant nemažiau 10 egzemplierių—10 centų.

ŽYMIAI NUPIGINTOS MALDAKNYGĖS

ANIOLAS SARGAS, juodais apdarais (originalė kaina $1.50) ... $1.00
DANGAUS ŽVAIGŽDUTĖ, juodais apdarais (originalė kaina $1.50) ... 1.00
MALDŲ VAINIKĖLIS (originalė kaina 70 centų) ... .50
MALDŲ RINKINĖLIS, juodais apdarais ... .40

Kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJĄ

73 E. South St. (P. O. Box 32) Wilkes-Barre, Penna.